

H30 – De Voorkempen

Geologisch en hydrogeologisch 3D model van het Cenozoïcum van de Belgisch-Nederlandse grensstreek van De Noorderkempen/West-Brabant (H30-De Voorkempen)

Ronald Vernes (TNO), Jan Walstra (BGD) en Jef Deckers (VITO)

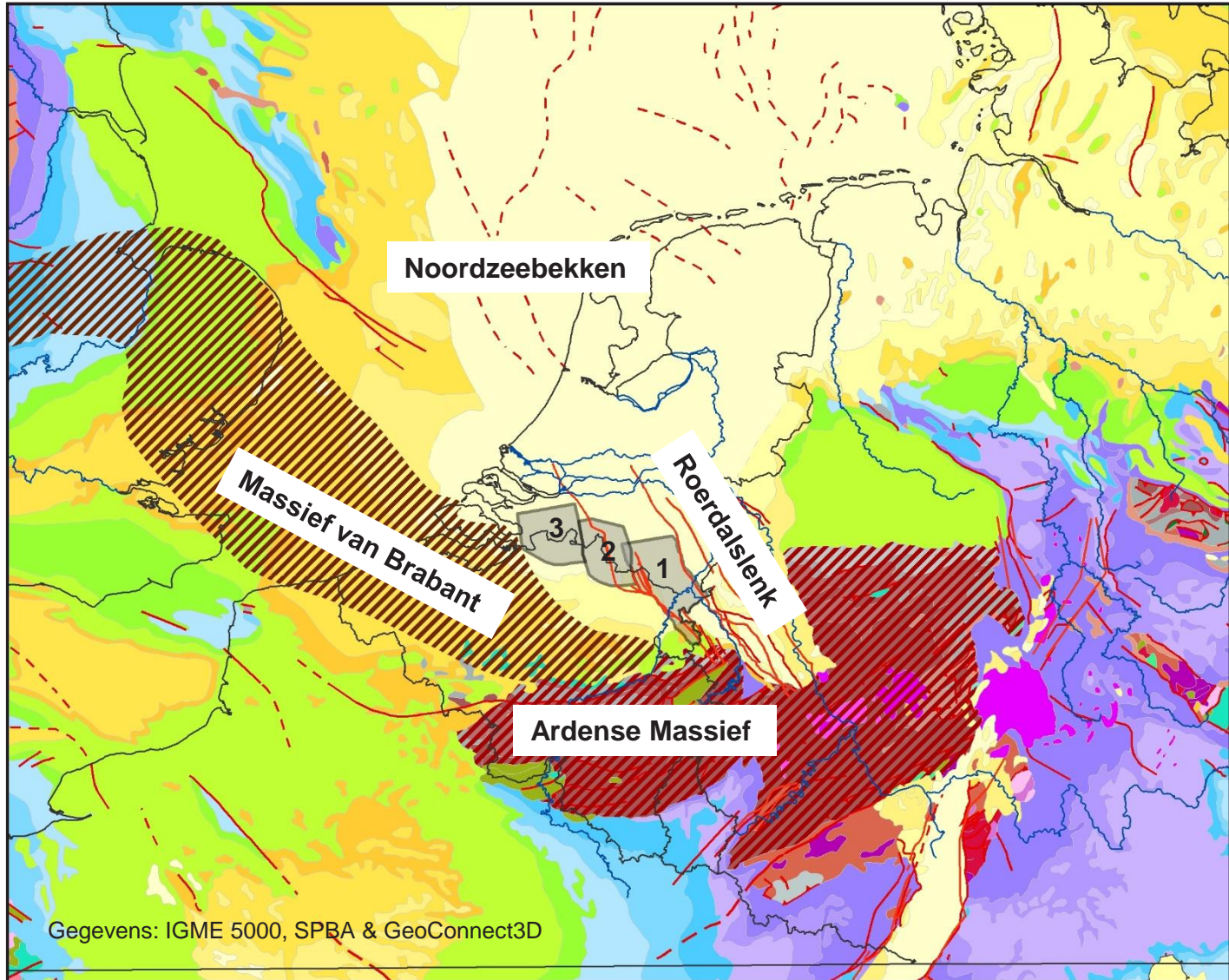

Opzet presentatie

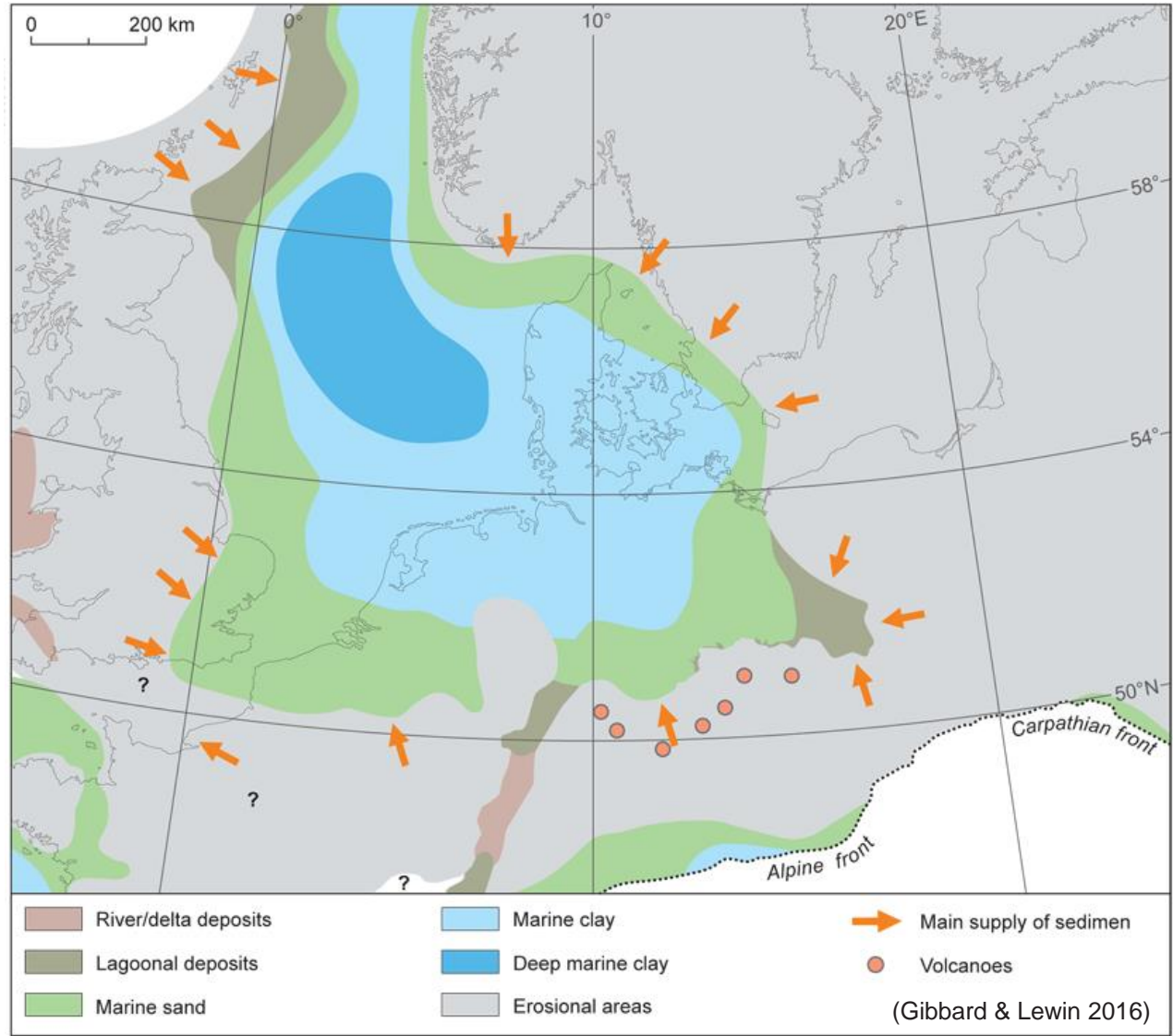
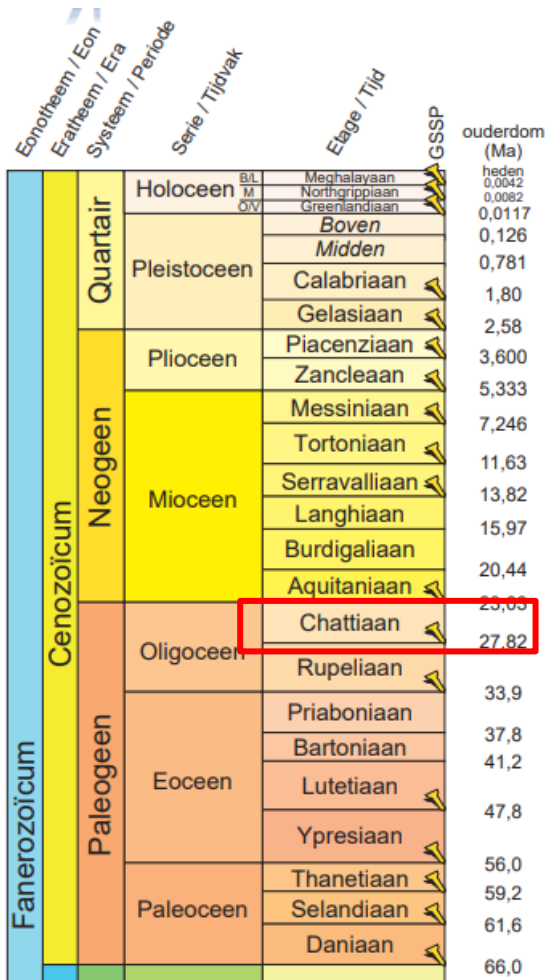
- » Introductie
  - Geologische verkenning van het gebied
  - Achtergrond project
  - Doelstellingen en projectorganisatie
- » Uitvoering
  - Gebruikte datasets
  - Correlatie
  - Herinterpretatie
  - Modellering
- » Resultaten
- » Conclusie

Geologische verkenning van het gebied

Geologische
structuur

Geologische verkenning van het gebied

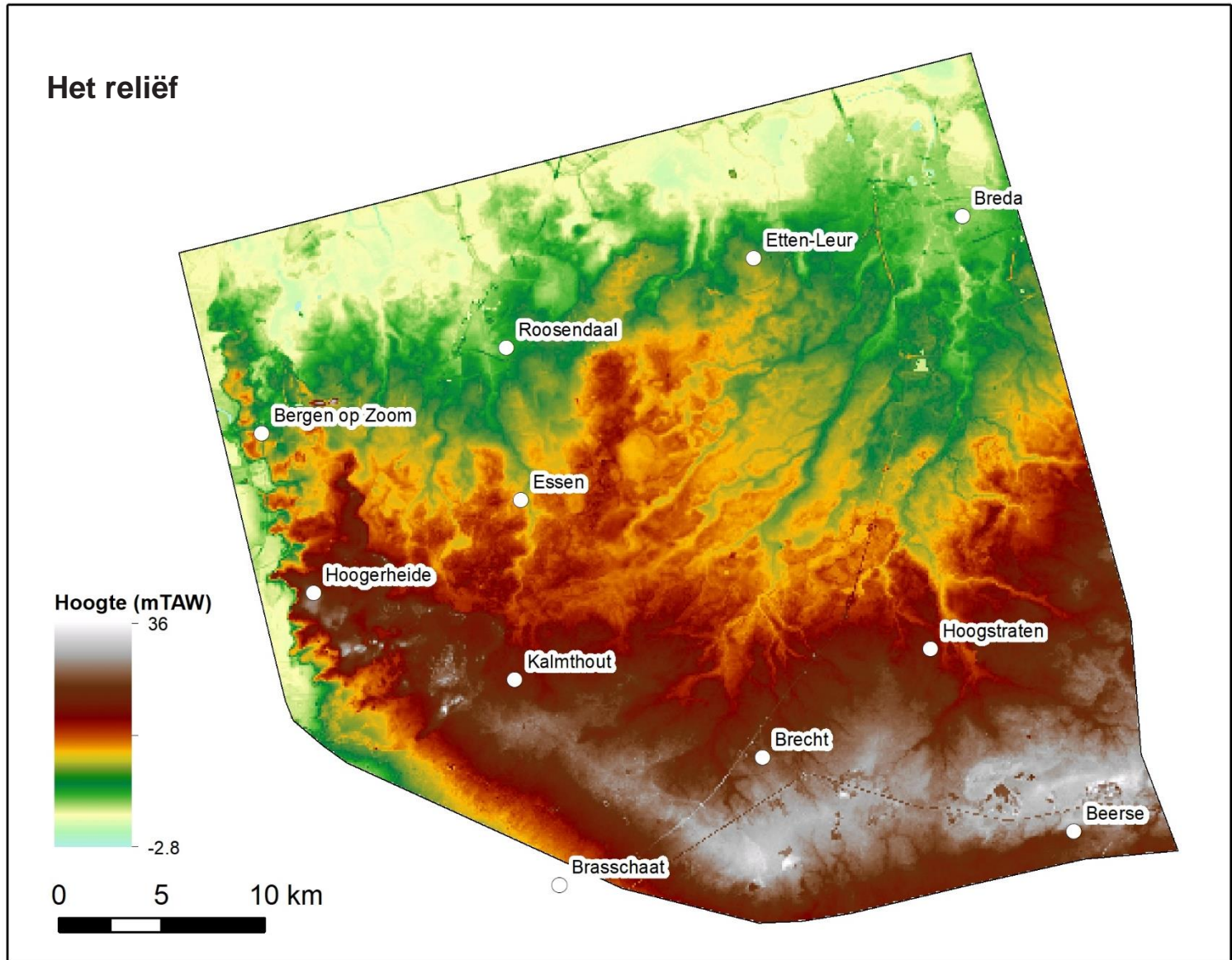

Paleogeografie van het Cenozoïcum (hier: Laat-Oligoceen)

Geologische verkenning van het gebied

Geologische verkenning van het gebied

De Brabantse Wal, stuifzanden & vennen
(foto's: Grenspark Kalmthoutse Heide)

Natuur & aardkundige waarden

Geologische verkenning van het gebied

Klei van de Kempen (BE),
kleiput Boensberg-Oost (Merksplas-Beerse)
(foto: J. Van der Biest, Wienerberger)

Ontgining oppervlakedelfstoffen

Boudewijn-groeve met kalkzandsteenfabriek
in Ossendrecht (actief 1964-2004)
(foto: Heemkundekring Het Zuidkwartier)

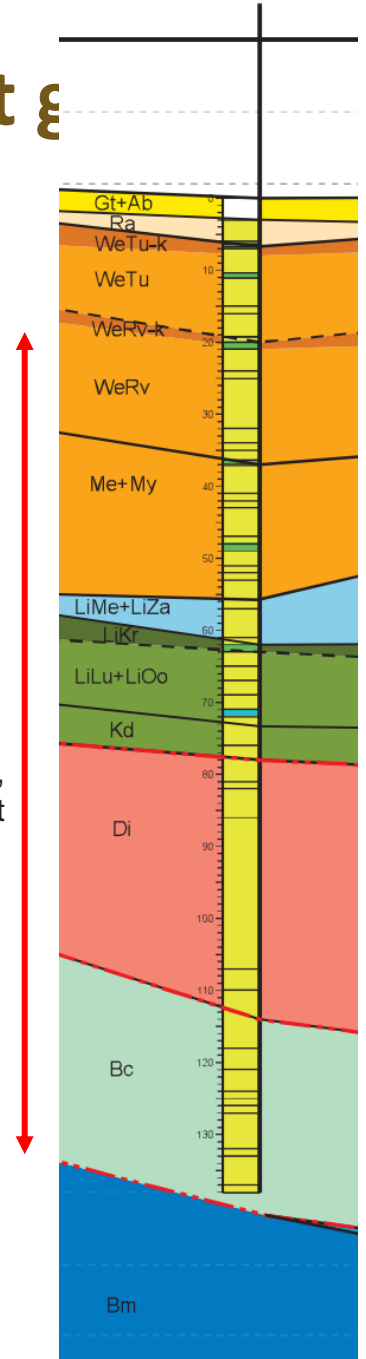

Geologische verkenning van het g

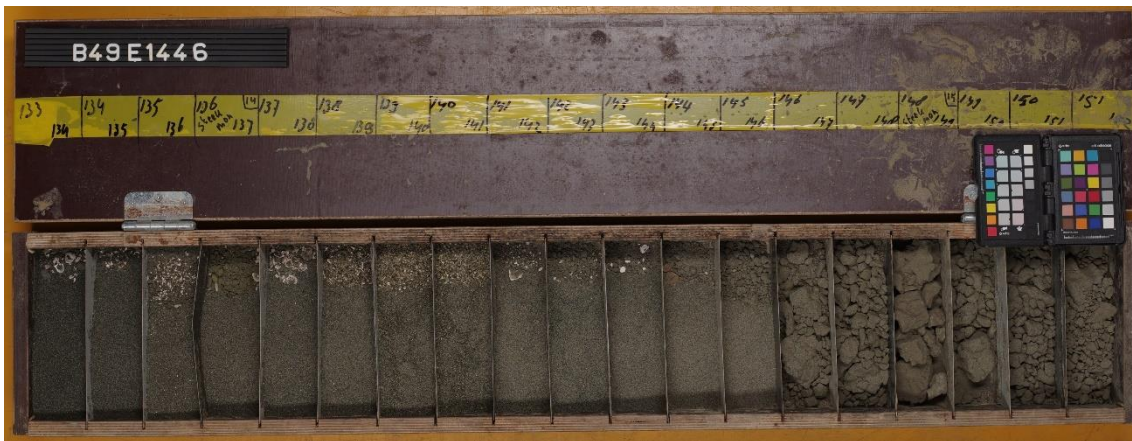

Grondwaterwinning

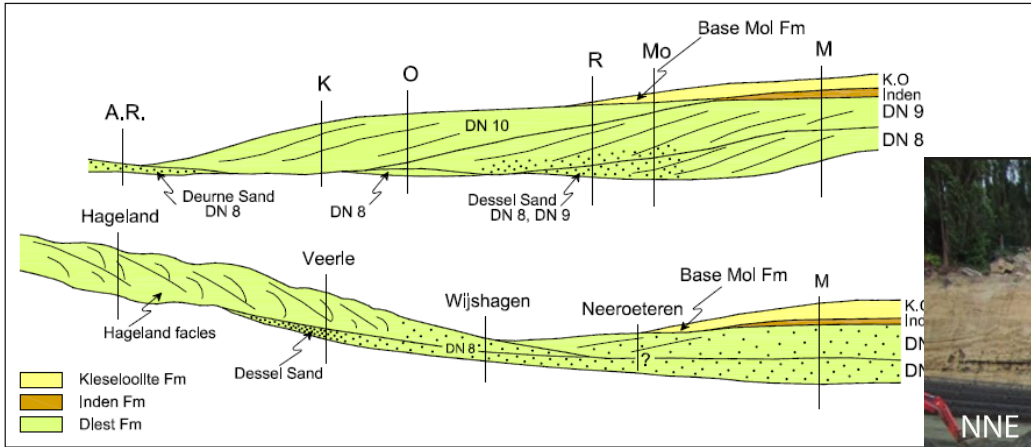
Glauconietzand
Diessen Formatie (NL), boring Bergen op Zoom (Foto: TNO)

Kempens Aquifer System (BE),
boring Kalmthout

Geologische verkenning van het gebied

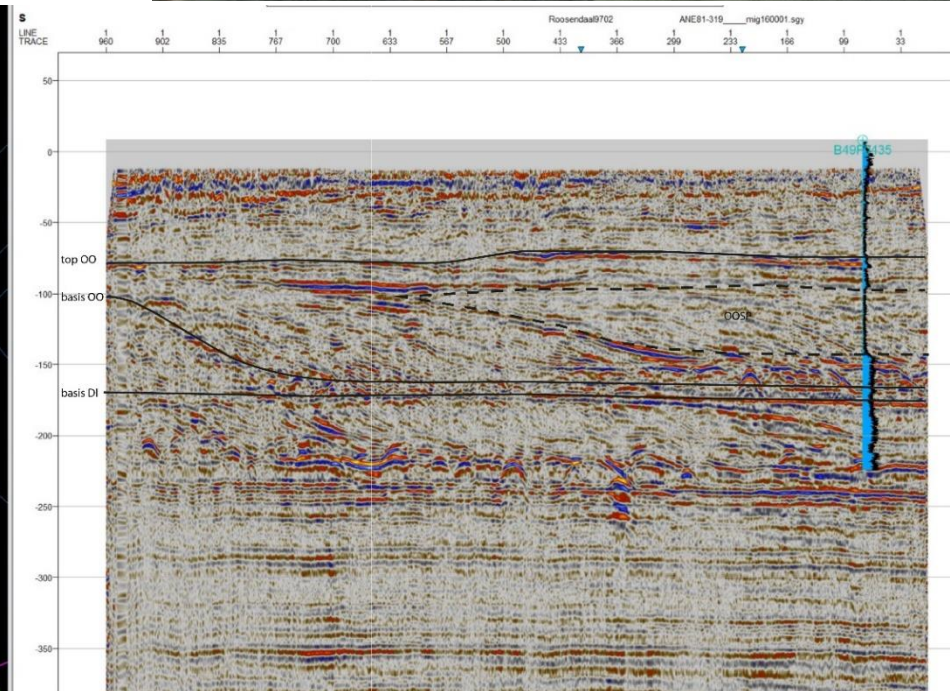
Kruisgelaagdheid in Formatie van Diest (BE), outcrop Antwerp Int. Airport (Houthuys et al. 2020)

Profiel: prograderende structuren in Formatie van Diest (BE) (Vandenbergh et al. 2014)

Nieuwe inzichten in geologische processen

Seismische lijn t.z.v. Roosendaal submariene foresets op grensvlak tussen formaties van Diessen en Oosterhout (NL)

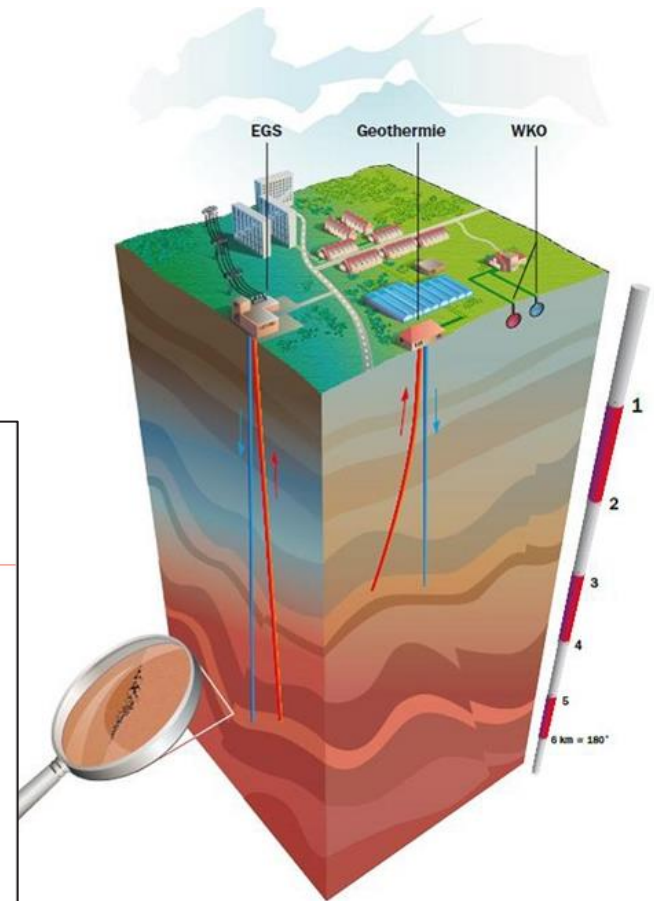
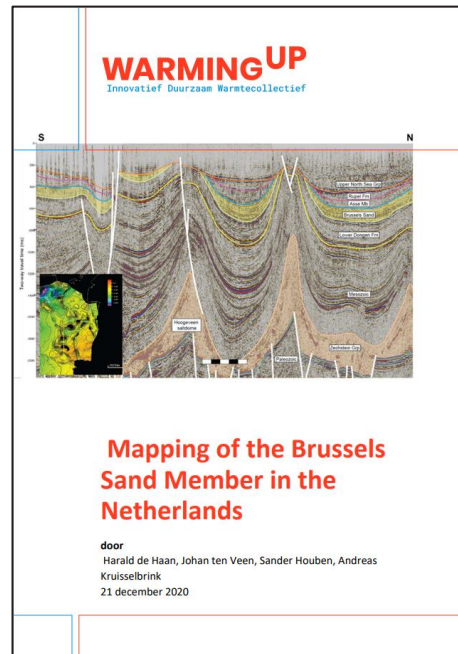

Geologische verkenning van het gebied

Kruisgelaagdheid in Formatie van Brussel (BE)
(Foto: Houthuys et al. 2011)

Ondiepe geothermie

Studies naar geothermie in Laagpakket van Brussel (NL)
(TNO, zie presentie Johan ten Veen)

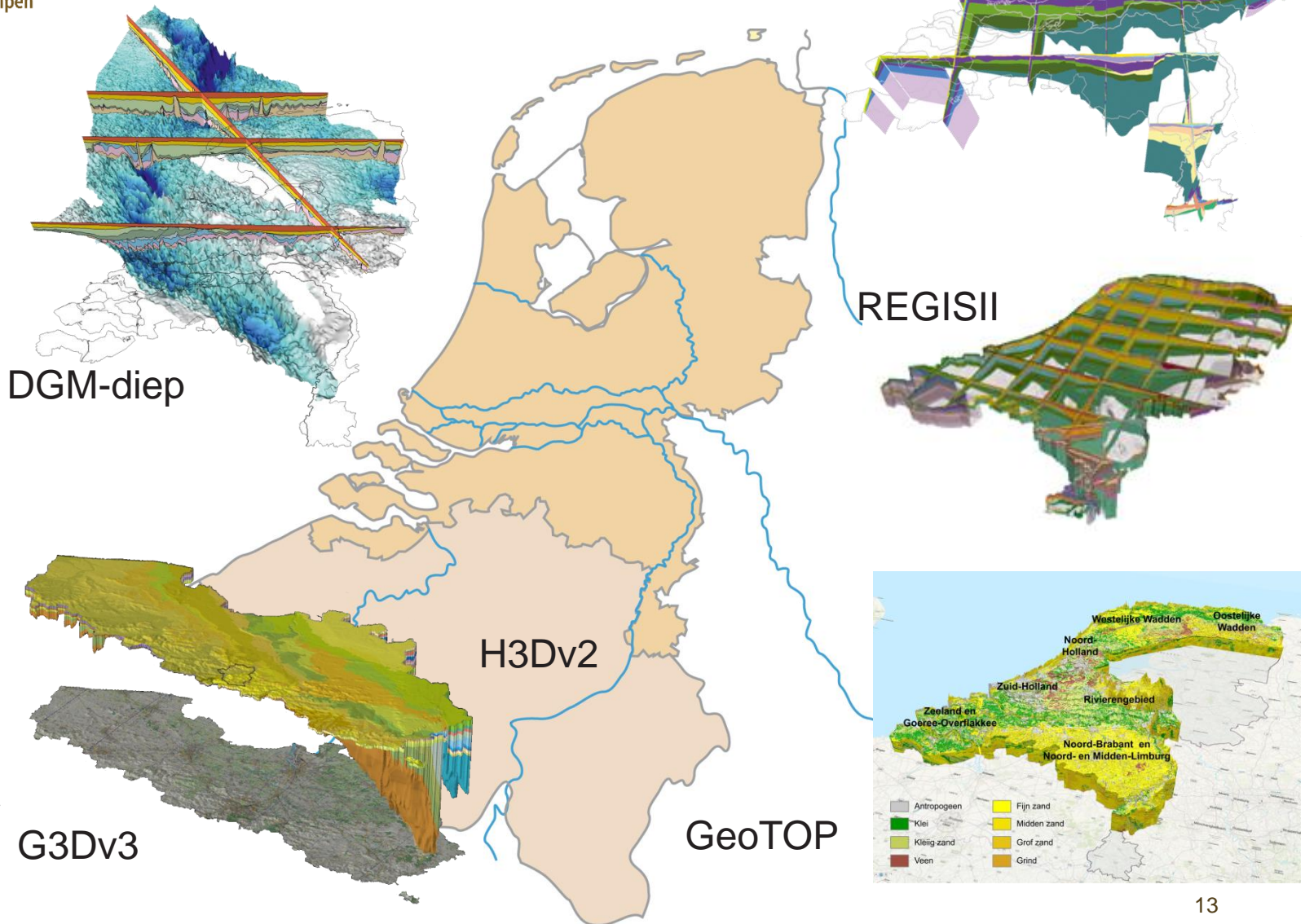

Achtergrond project

- » (Hydro)geologische informatie is essentieel voor duurzaam beheer van grondwater en de ondergrond
- » Aansluitingsproblemen tussen (hydro)geologische kaarten en modellen langs de landsgrenzen
- » Daardoor onzekerheden in kennis van grondwatersystemen in grensregio's

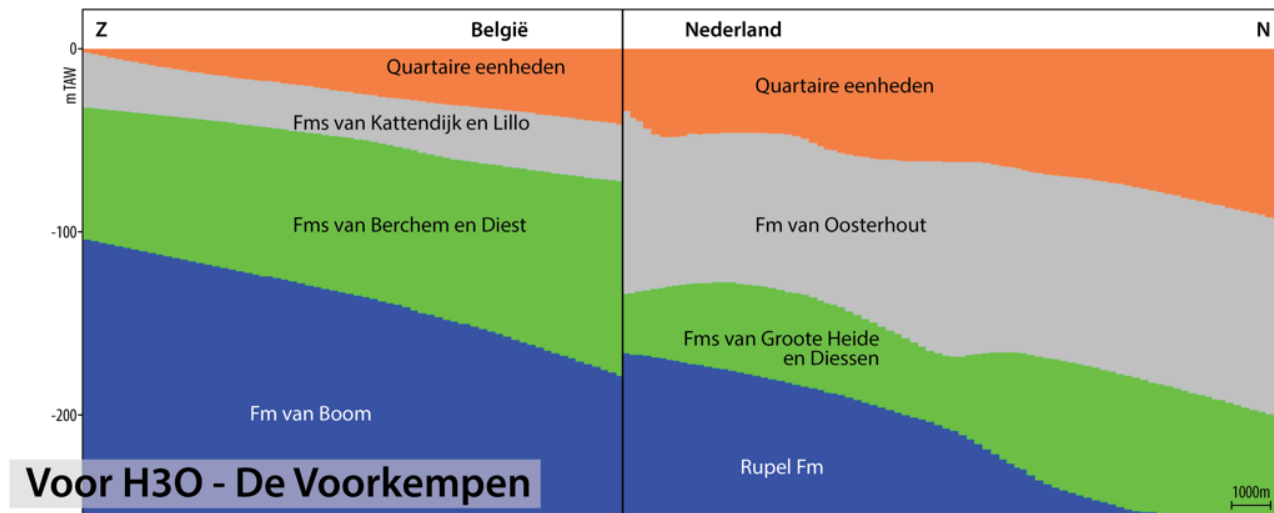
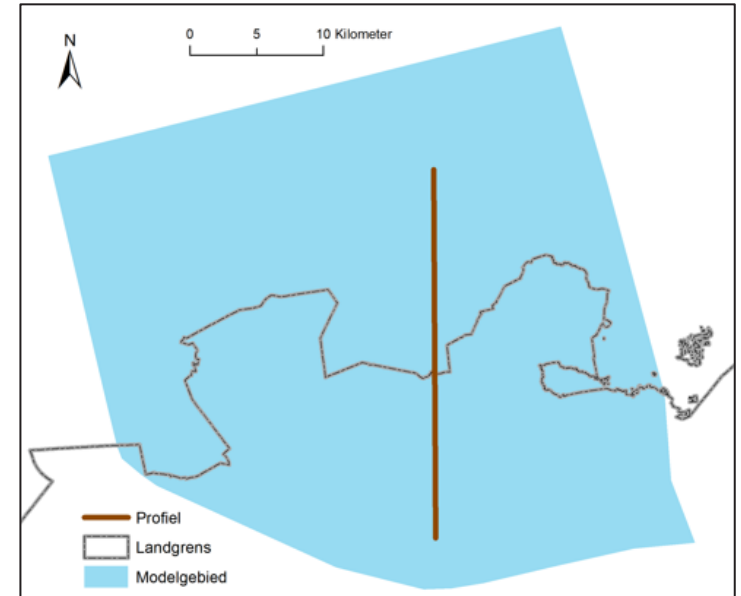
Achtergrond project

Achtergrond project

Problemen in modellen
aan de grens door:

- Verschillen in stratigrafische indeling en definities
- Verschillen in detailniveau
- Verschillen in coördinaten en referentiesysteem
- Inconsistenties in diepte en dikte

Voor H30 - De Voorkempen

Doelstellingen

Algemene doelstelling H30-projecten

“Het verhelpen van aansluitproblemen tussen de bestaande geologische en hydrogeologische lagenmodellen van Nederland en Vlaanderen.”

Specifieke doelstelling H30-De Voorkempen

- » Grensoverschrijdende 3D geologische en hydrogeologische modellen
- » Van het **Cenozoïcum**
- » Van de grensstreek van **West-Brabant / De Noorderkempen** in Zuid-Nederland en Vlaanderen
- » Op basis van **bestaande gegevens**
- » **Referentiemodel**

Doelstellingen

Specifieke doelstelling H30-De Voorkempen

Met oog op duurzaamheid andere aanpak dan in vorige H30-projecten: elk modelleert in eigen stratigrafie en referentiesysteem

- » Eén model conform de Belgische lithostratigrafie in Lambert-72/TAW
- » Eén model conform de Vlaamse hydrostratigrafie in Lambert-72/TAW
- » Eén model conform de Nederlandse lithostratigrafie in RD/NAP
- » Eén model conform de Nederlandse hydrostratigrafie in RD/NAP

Voordelen: vertrouwddheid met eigen stratigrafie & achteraf geen conversie nodig

Nadeel: voortdurend goed waken over stratigrafische consistentie doorheen het project

Projectorganisatie

Opdrachtgevers:

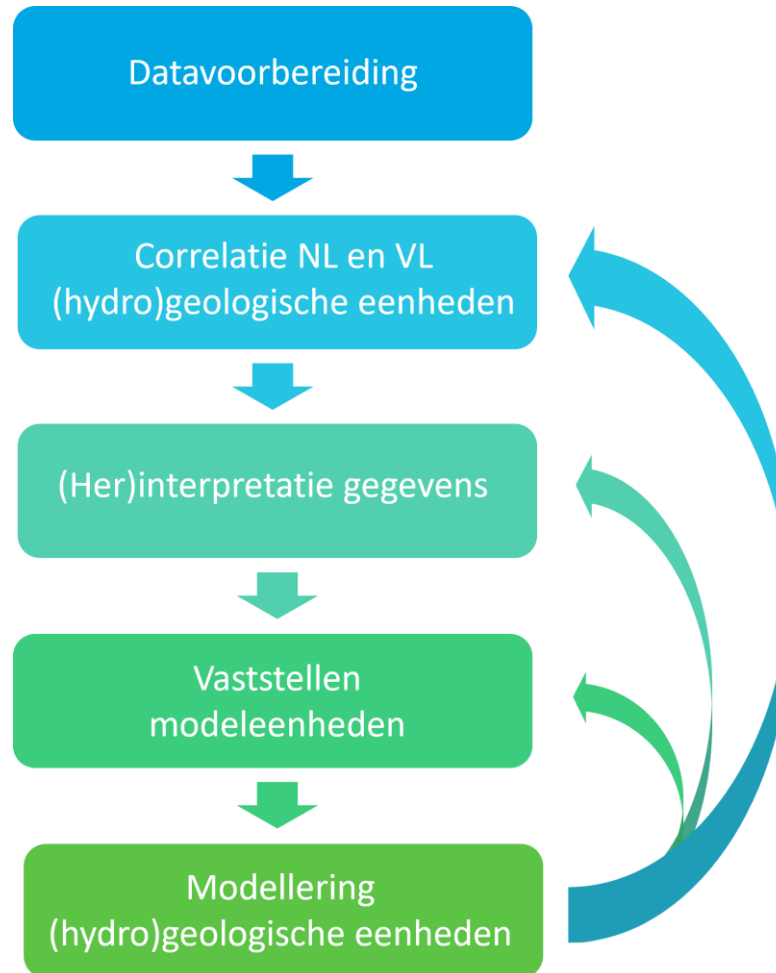
- TNO, Geologische Dienst Nederland (TNO-GDN)
- Provincie Noord-Brabant
- Brabant Water

- Vlaams Planbureau voor Omgeving
- Belgische Geologische Dienst van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (BGD-KBIN)
- Vlaamse Milieumaatschappij

Opdrachtnemers:

- TNO-GDN
- VITO
- BGD-KBIN

Uitvoering

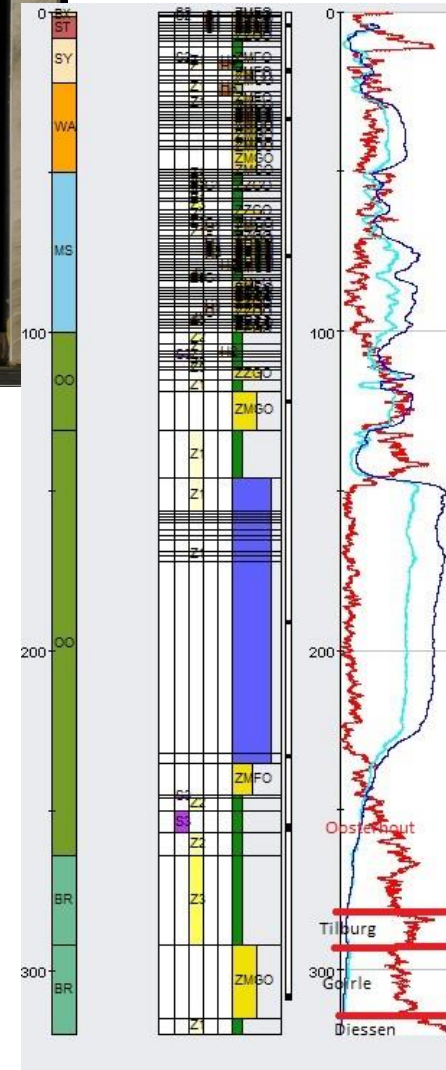

Gebruikte datasets

Boringen

- » Veel beschikbaar
- » MAAR grote variatie in kwaliteit
→ selectiesets nodig
- » Bij voorkeur goede beschrijving en/of boorgatmetingen

Datavoorbereiding

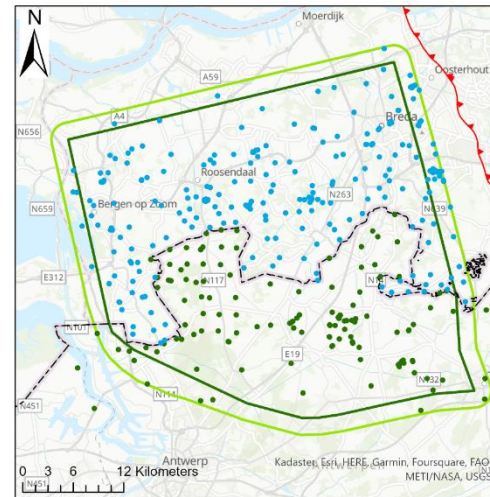
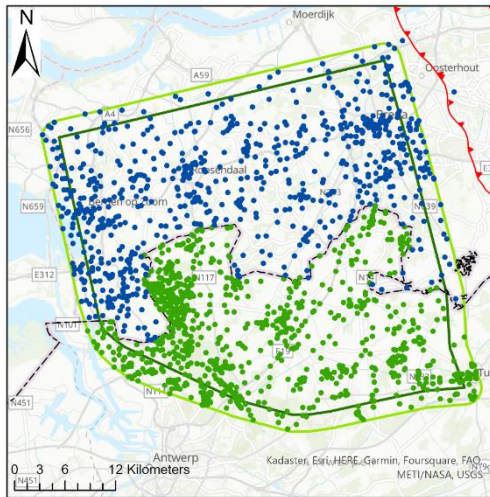
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

Ondiepe en diepe modellering

Gebruikte datasets

Seismiek

- » Beperkte dekking in westelijk deel Belgische modelgebied
- » Grote verschillen in kwaliteit

Datavoorbereiding

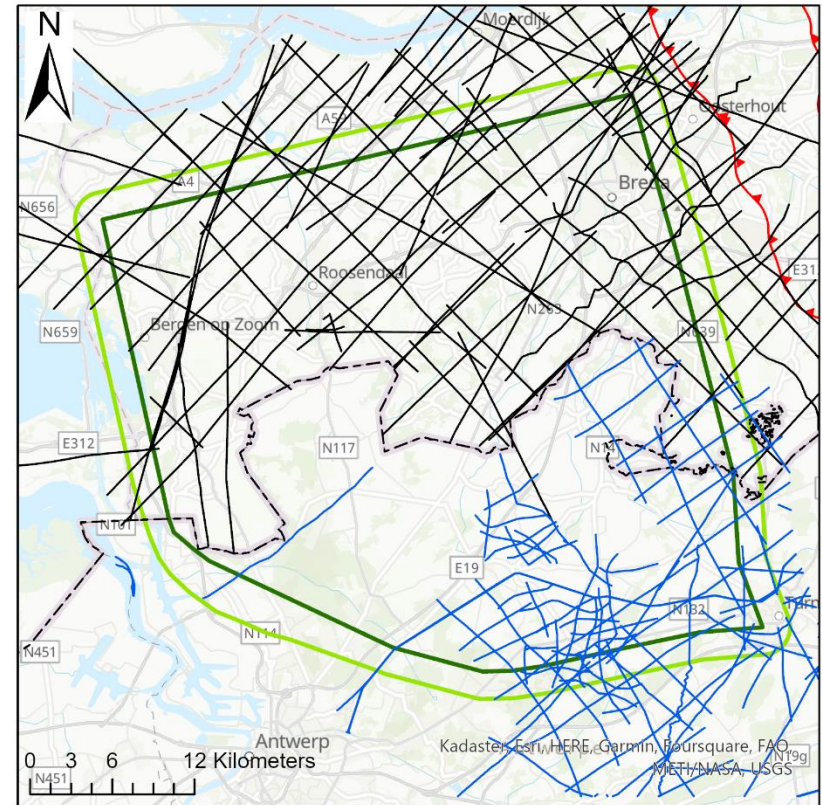
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

Ondiepe en diepe modellering

- Landsgrens
- Seismiek NL
- Inventarisatiegebied
- Seismiek VL
- Modelgebied
- ▲ Breuk

Gebruikte datasets

Seismiek

- » Beperkte dekking in westelijk deel Belgische modelgebied
- » Grote verschillen in kwaliteit
- » Tijdens uitvoering van het project toevoeging van nieuwe seismische lijnen van het SCAN-onderzoeksprogramma

Datavoorbereiding

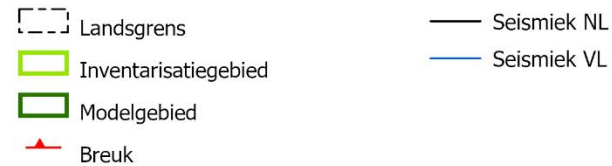
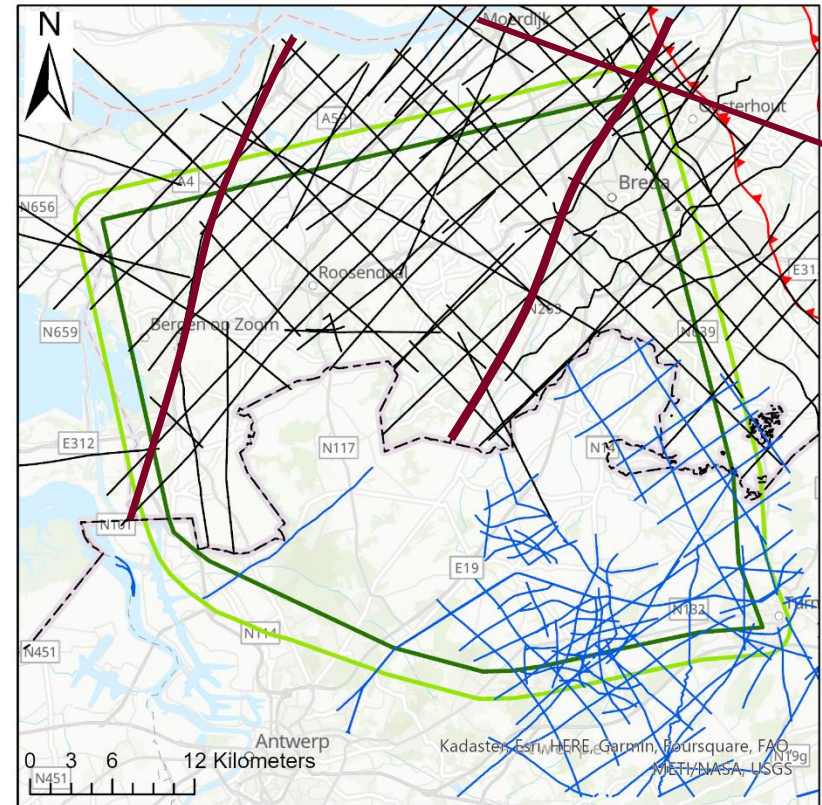
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

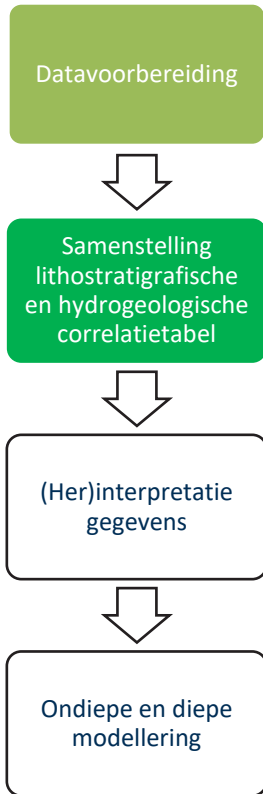

Ondiepe en diepe modellering

Correlaties geologische eenheden

» Correlatietabel met correlaties tussen lithostratigrafische en hydrogeologische eenheden Nederland & Vlaanderen

Nederlandse stratigrafische eenheid (formatie - laagpakket)	Modeleenheid geologisch model DGM v2.2	Modeleenheid hydrogeologisch model REGIS II v2.2	Belgische stratigrafische eenheid (formatie - lid)	Modeleenheid geologisch model G3Dv3 (formatie)	Modeleenheid geologisch model G3Dv3 (lid)	Modeleenheden hydrogeologisch model H3Dv2 (code hoofd- sub- en basiseenheid, naam)			
Stramproy - ongedifferentieerd	SY	SYz1 SYK1 SYz2 SYK2 SYz3	Ravels ³	Gent	Dilsen, Tisselt en Opgrimbie	A0150	A0151	Zandige deklagen	
Waalre - Woensdrecht	PZWA	WAK1	Weelde - Turnhout	Weelde	/*	A0210		Klei-zand complex van de Kempen	
/		PZWAz2	Weelde - Beerse						
Waalre - Hoogerheide		WAK2	Weelde - Rijkvorsel						
Waalre - ongedifferentieerd		PZWAz3	Malle - Vosselaar Malle - Brasschaat Merksplas	Malle	/*				
		PZWAz4		Merksplas	/*				
Maassluis	MS	MSz1 MSK1 MSz2 MSK2	/	/	/			/	
Oosterhout - Wouw	OO	OOK1	Lillo - Merksem + Zandvliet	Lillo en Poederlee	Merkssem en Zandvliet	A0220		A0221	Kleilig zand van Malle
Oosterhout - ongedifferentieerd		OOz2	Lillo - Kruisschans		Kruisschans			A0222	Zand van Merksplas
Oosterhout - Sprundel ("crags")			Lillo - Luchtbal + Oorderen	Luchtbal en Oorderen				A0223	Zanden van Zandvliet en Merksem
								A0224	Kleilig zand van Kruisschans
								A0225	Zanden van Oorderen en Luchtbal

Correlaties geologische eenheden

» Chrono-
lithostratigrafische
correlatietabel met
geologische tijdschaal &
tektonische fasen

Datavoorbereiding

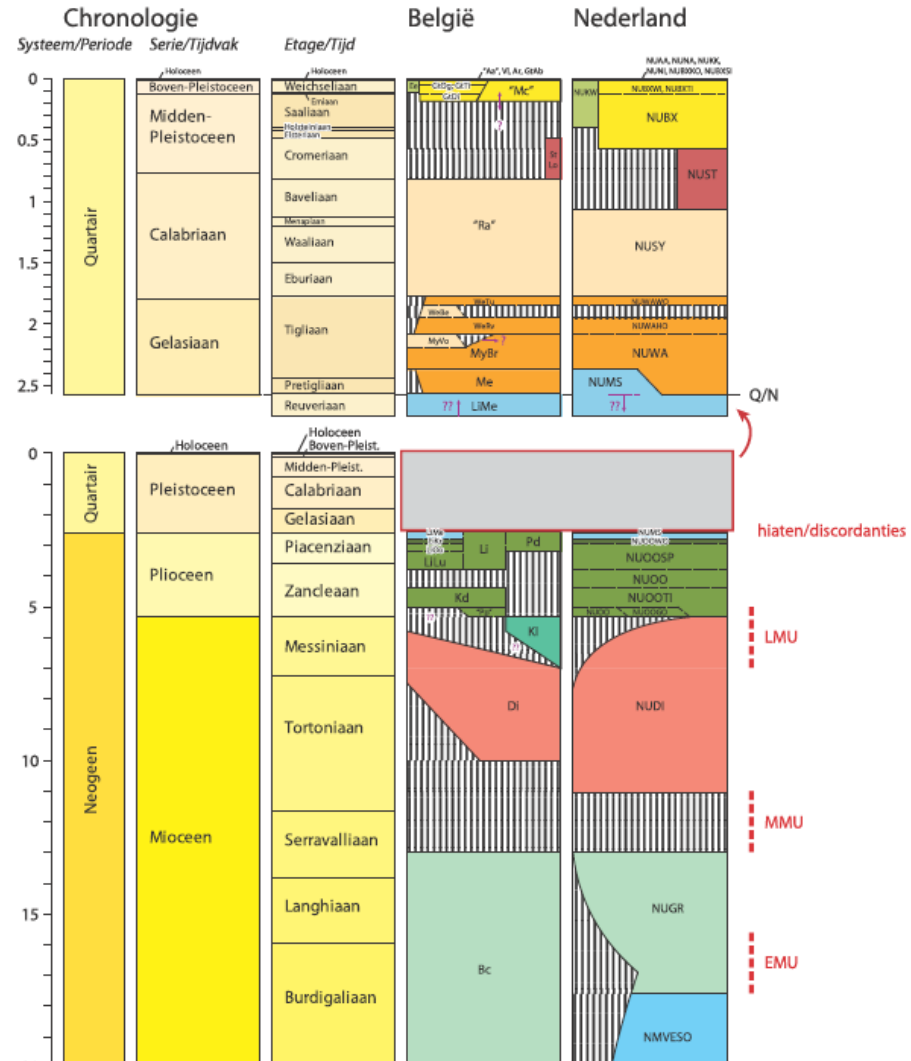
Samenstelling
lithostratigrafische
en hydrogeologische
correlatietabel

(Her)interpretatie
gegevens

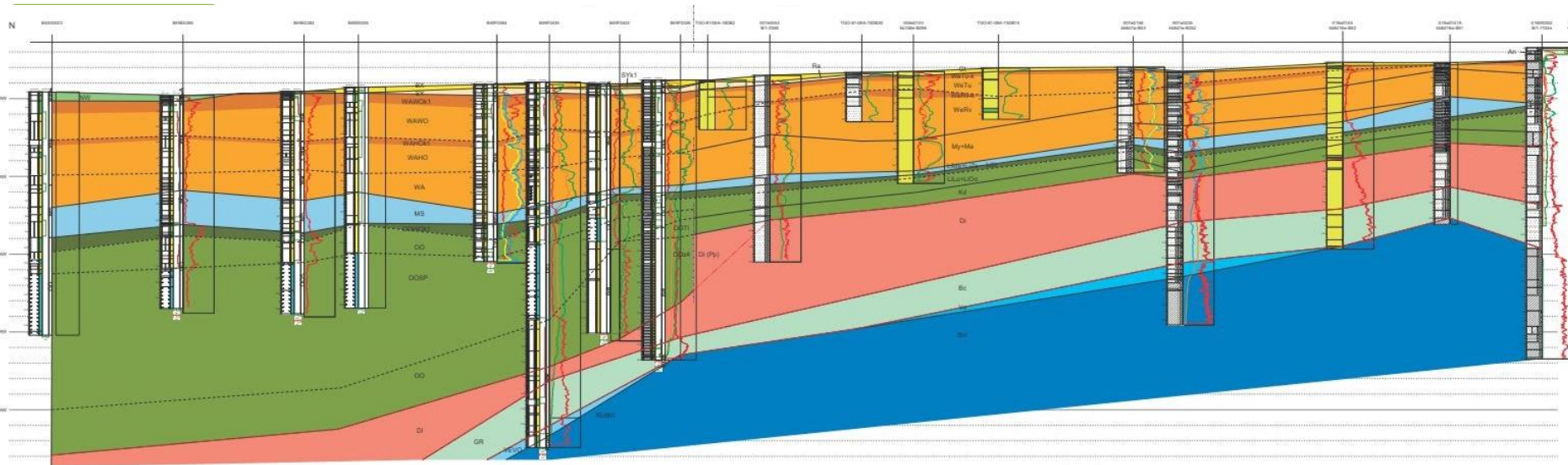
Ondiepe en diepe
modellering

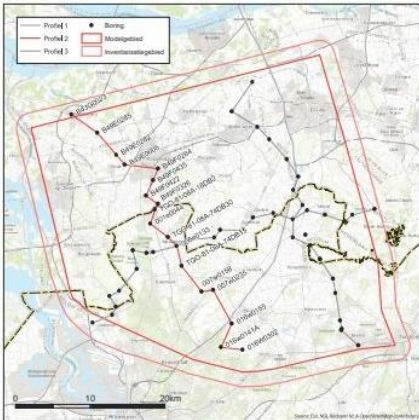

Correlaties geologische eenheden

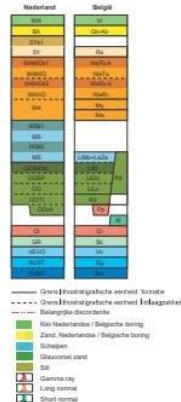
» Correlatieprofielen o.b.v. boringen & boorgatmetingen

Locatiekaart

Legende

Correlaties geologische eenheden

» Correlatieprofiel o.b.v. diepe boringen en seismiek

Datavoorbereiding

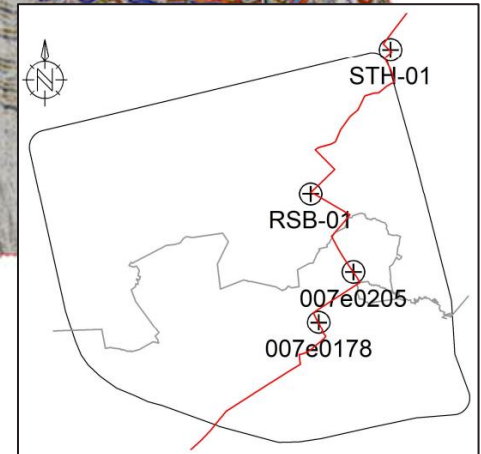
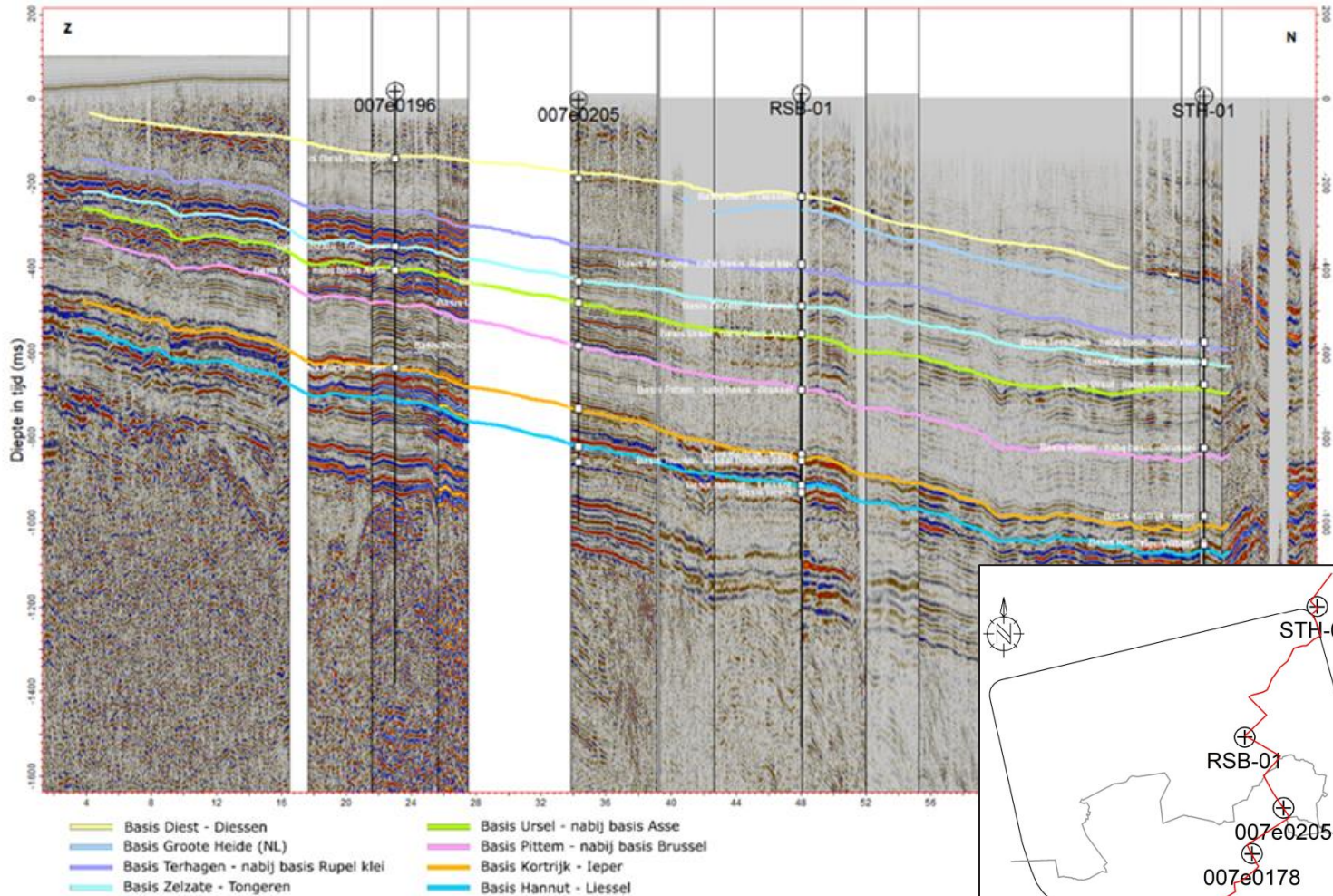
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

Ondiepe en diepe modellering

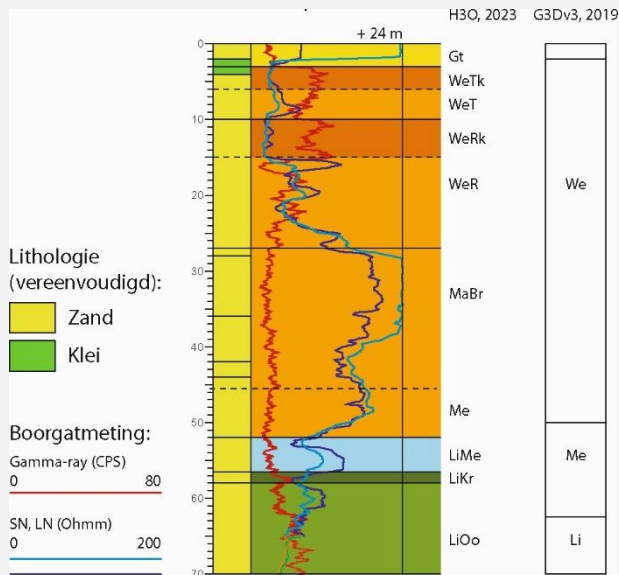

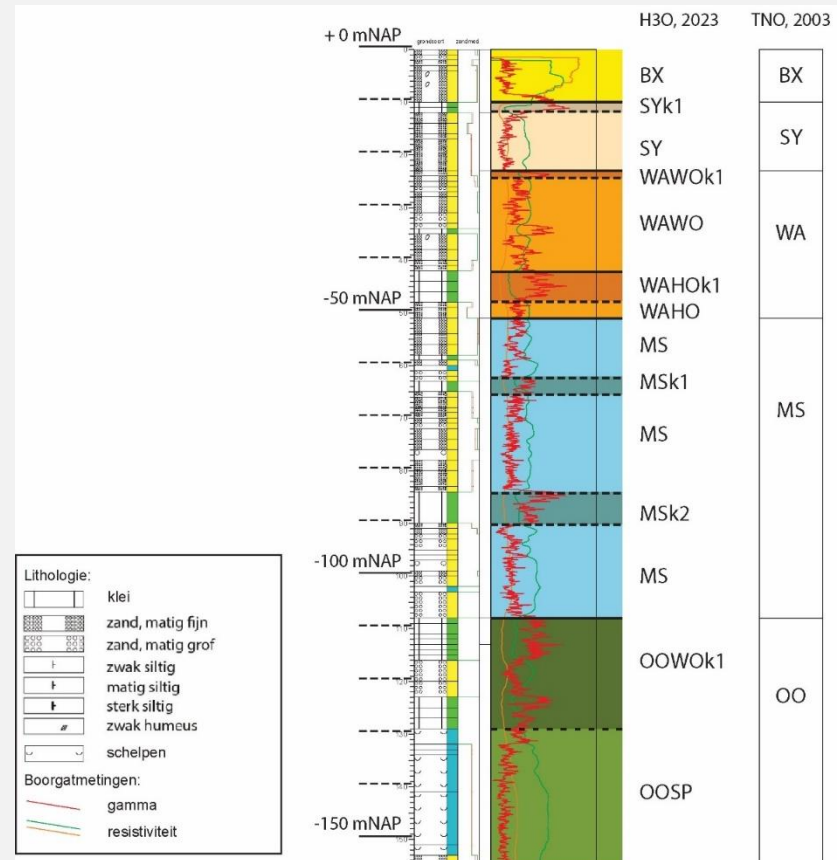
Boringen

- » Brondata vorige karteringen
- » Bestaande interpretaties zo nodig herzien

008W0161 / kb8d8w-B25 Merksplas (BE)

B44C0215 Prinsenbeek (NL)

(Her)interpretaties

Datavoorbereiding

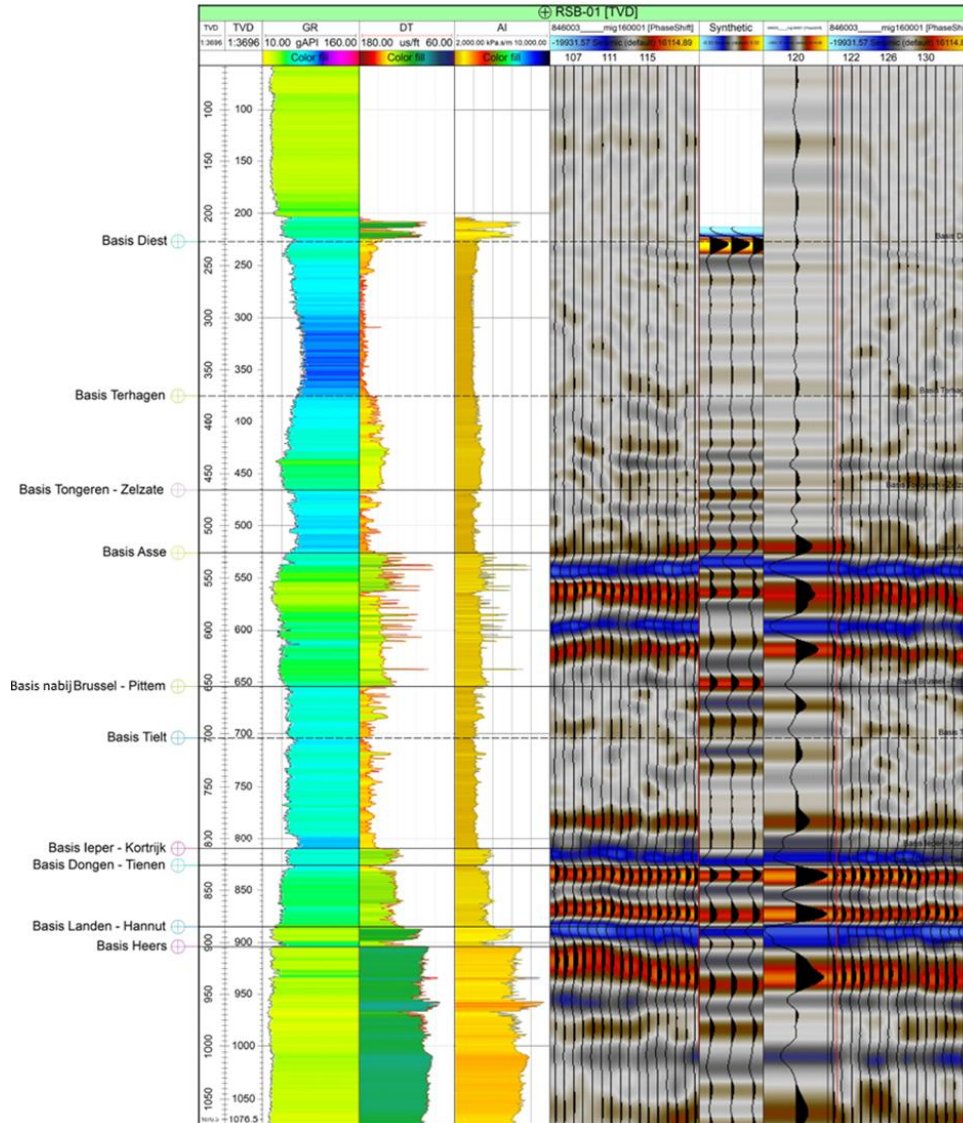
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

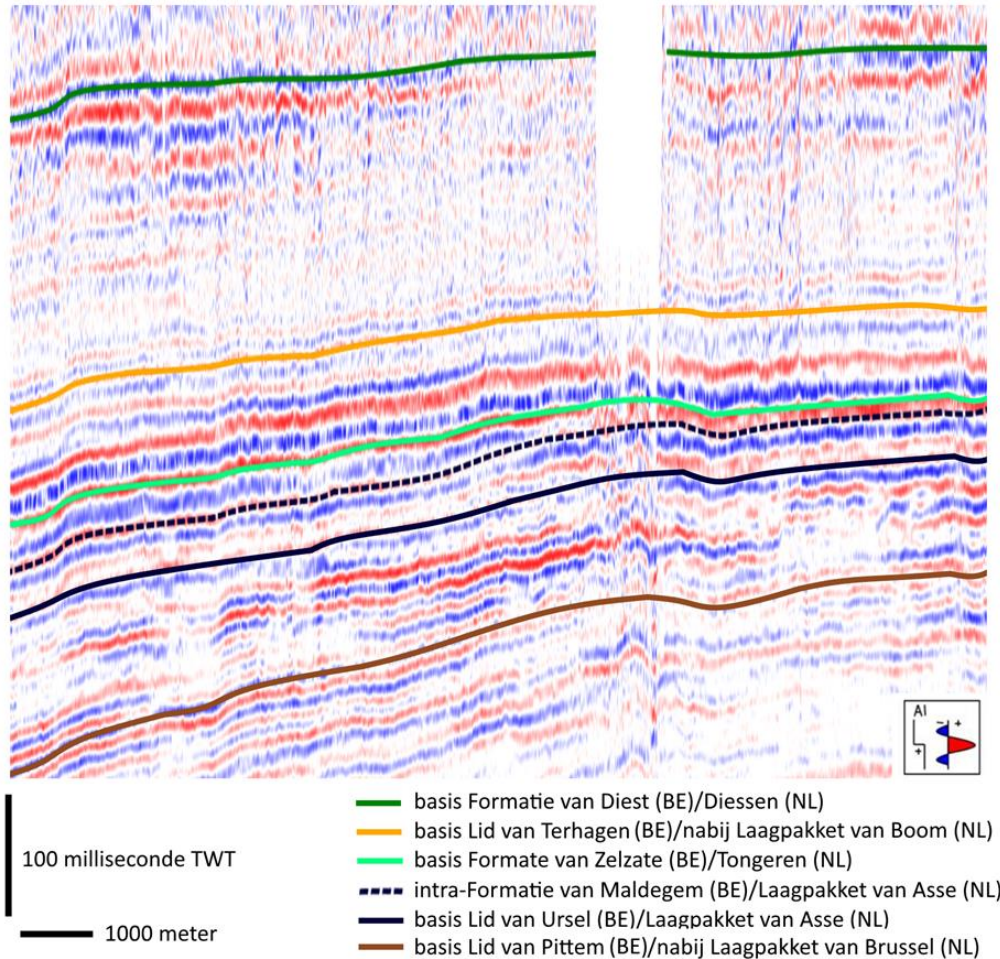
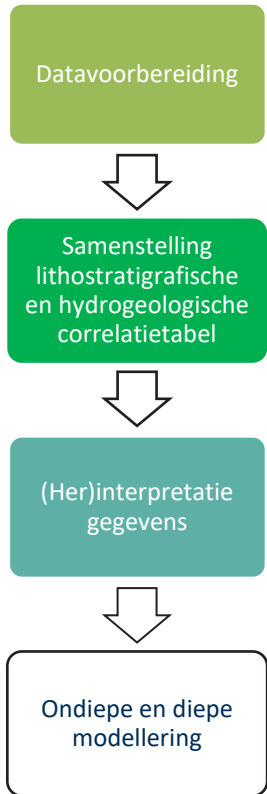
Ondiepe en diepe modellering

Seismiek

- » Interpretatie laagvlakken
- » Vanuit boringen met snelheidsdata

(Her)interpretaties

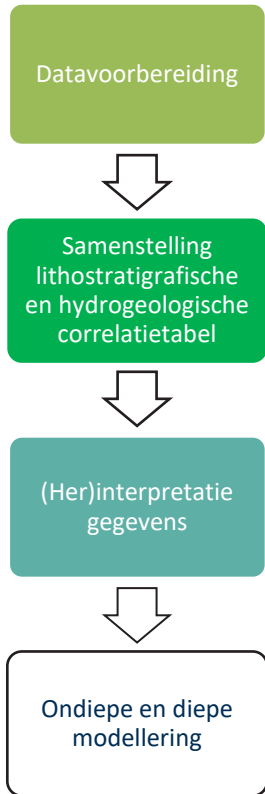
Seismiek

- » Interpretatie laagvlakken
- » Horizons vervolgen vanuit de boringen

(Her)interpretaties

Seismiek

» Selectie van horizons

Nederlandse stratigrafische eenheid (formatie - laagpakket)	NL Hydrogeologische modelleenheid H30-VK	Belgische stratigrafische eenheid (formatie - lid)	Geologische modelleenheid H30-VK (BE)	
Breda - ongedifferentieerd (Diessen ¹)	Dlz1	Diest	Diest	Top Laagpakket van Grootte Heide (NL) / Basis Formatie van Diest (BE)
Breda - Rucphen (Grootte Heide ¹)	GRVEc	Berchem - Antwerpen + ongedifferentieerd	Voort en Berchem	
/		Berchem - Edegem		
Veldhoven - Wintelre		Voort - Veldhoven		
Veldhoven - Voort		Voort - Voort		
Rupel - Steensel	RUBOk1	Eigenbilzen	Boom en Eigenbilzen	Basis Laagpakket van Grootte Heide (NL) (Alleen NL)
Rupel - Boom		Boom - Boeretang		
		Boom - Putte		
Rupel - Belsele-Waas + Berg		Boom - Terhagen		Nabij basis Laagpakket van Boom (NL) / Formatie van Boom (BE)
Tongeren - Ruisbroek	TOz1	Boom - Belsele-Waas	Zelzate	Basis Formatie van Tongeren (NL) / Formatie van Zelzate (BE)
Tongeren - Watervliet		Zelzate - Ruisbroek		
Tongeren - Bassevelde		Zelzate - Watervliet		
Dongen - Asse	DOAsk1	Zelzate - Bassevelde	Maldegem (exclusief Wemmel)	Nabij basis Laagpakket van Asse (NL) / Lid van Ursel van de Formatie van Maldegem (BE)
		Maldegem - Onderdijke		
		Maldegem - Buisputten		
		Maldegem - Zomergem		
		Maldegem - Onderdale		
Dongen - Brussel	DOBRz1	Maldegem - Ursel	Gentbrugge - Vlierzele, Aalter, Brussel, Lede en Maldegem - Wemmel	
		Maldegem - Asse		
		Maldegem - Wemmel		
		Lede		
		Brussel		
		Aalter - Oedelem		
		Gentbrugge - Vlierzele		

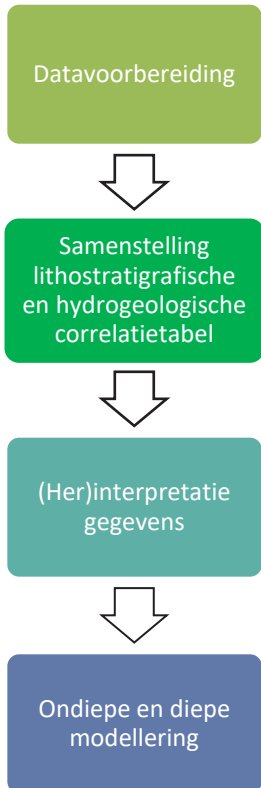

Modellering

» Twee bestaande methodieken voor één model

Ondiepe methode

- Boringen
- Modellering in diepte-domein
- Isatis (TNO) en ArcGIS (VITO)
- Combinatie geologisch en hydrogeologisch model

Diepe methode

- Seismiek met enkele boringen
- Modellering in tijdsdomein en daarna tijd-diepte-conversie
- Petrel (TNO) en GOCAD (VITO)
- Eerst seismische horizons en dan de tussenliggende vlakken

Aansluitend model

Modellering

- » Diepe model
- Interpretaties van seismiek aan weerszijde van de grens samenvoegen in één set
- Deze set interpoleren tot een tijdsvlak

Datavoorbereiding

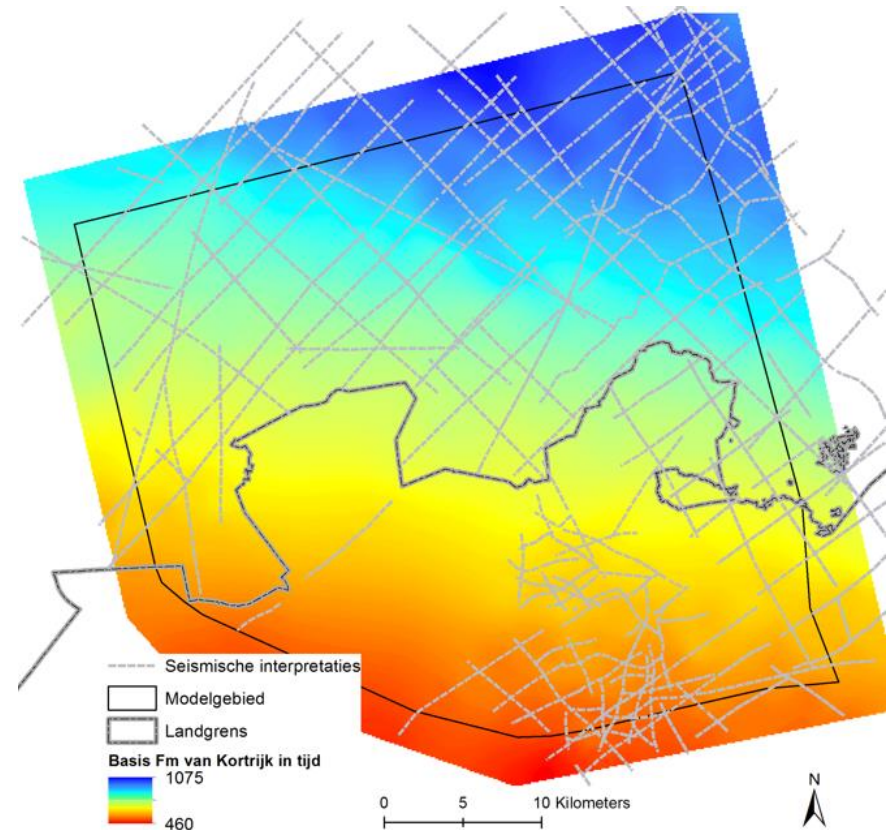
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

Ondiepe en diepe modellering

Modellering

» Diepe model

- Omzetten van tijdsvlak naar een dieptevlak via snelheidsmodellen

Datavoorbereiding

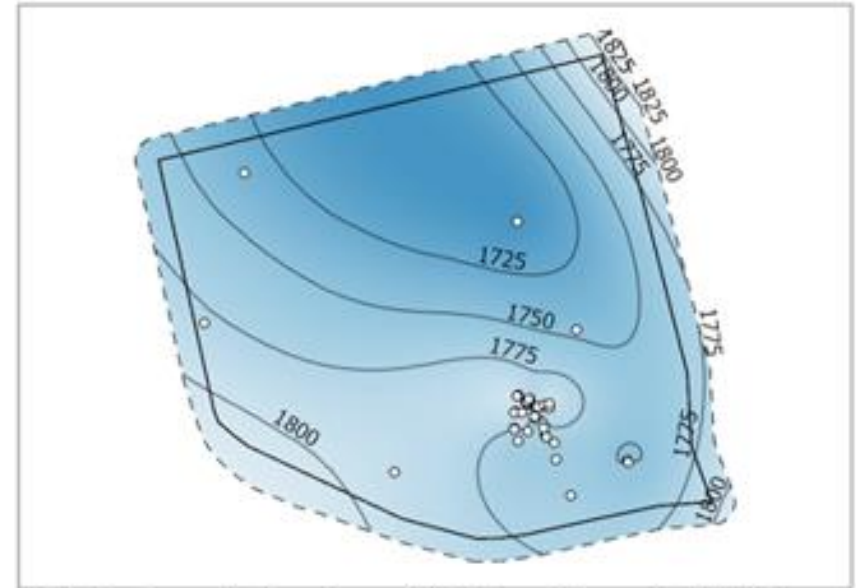
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

Ondiepe en diepe modellering

v0 Basis Laagpakket van Ieper (NL) / Formatie van Kortrijk (BE)

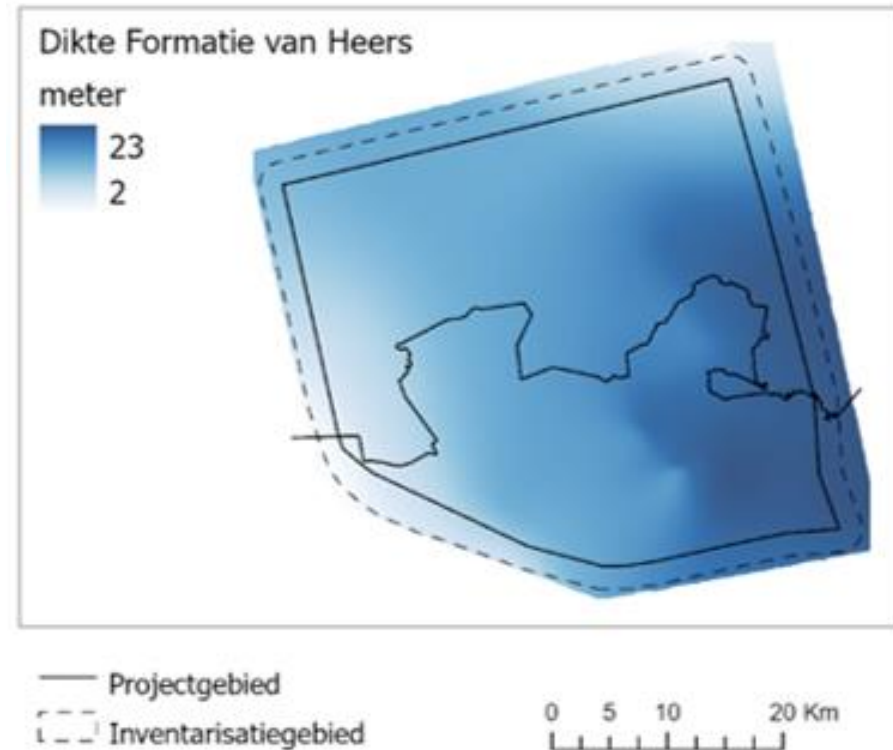
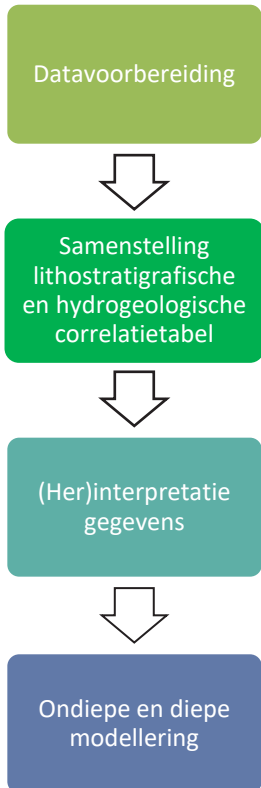
- Putlocaties
- projectgebied
- - - Inventarisatiegebied

Modellering

» Diepe model

- Modelleren tussenliggende lagen op basis van diktekaarten/-stapeling

Modellering

» Ondiepe model

- Stap 1a/b: model maken per land tot over de grens op basis van gezamenlijk geïnterpreteerde data

Datavoorbereiding

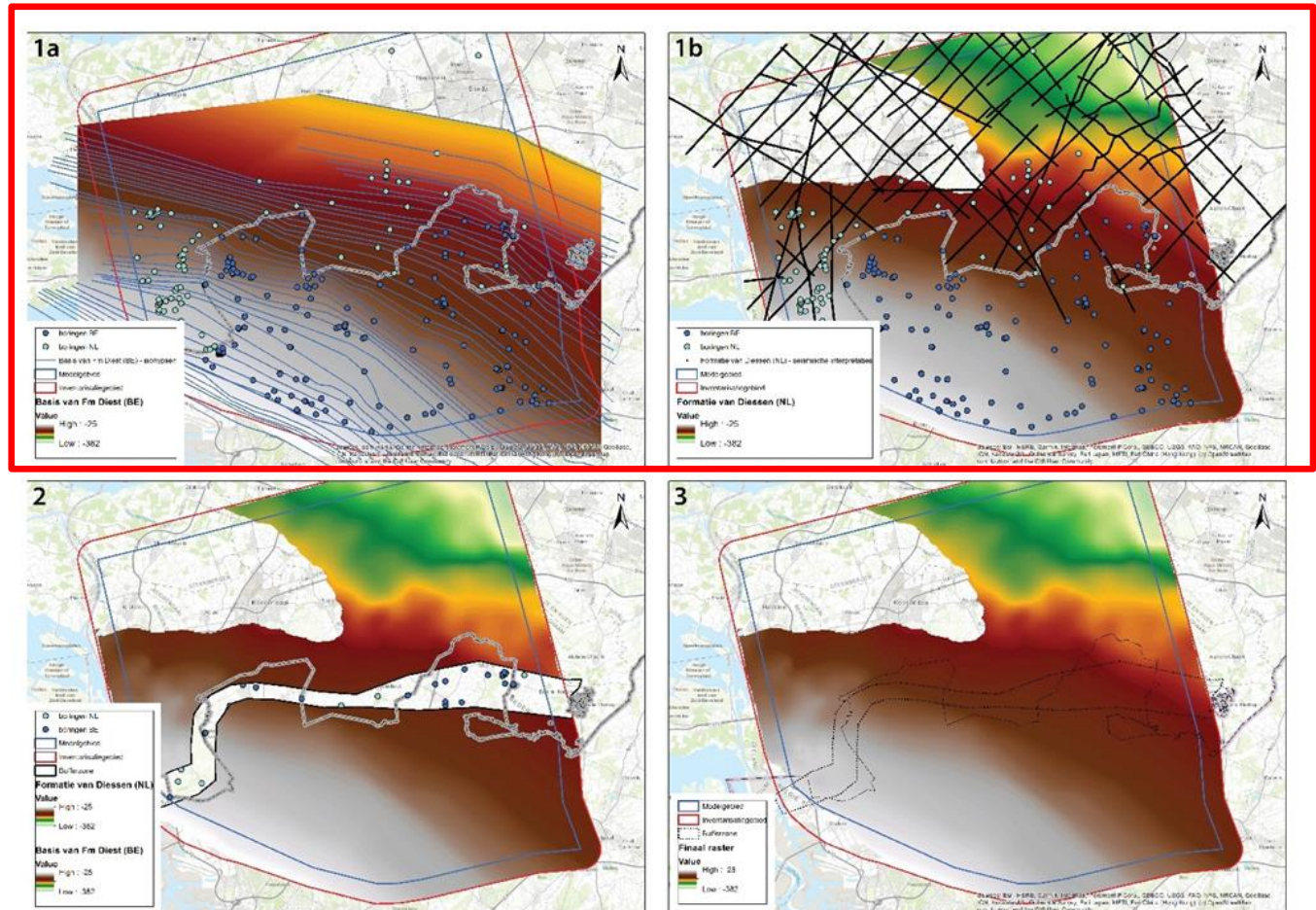
Samenstelling
lithostratigrafische
en hydrogeologische
correlatietabel

(Her)interpretatie
gegevens

Ondiepe en diepe
modellering

Modellering

» Ondiepe model

- Stap 2: bufferzone maken per laag voor de zone waar beide modellen aangesloten gaan worden

Datavoorbereiding

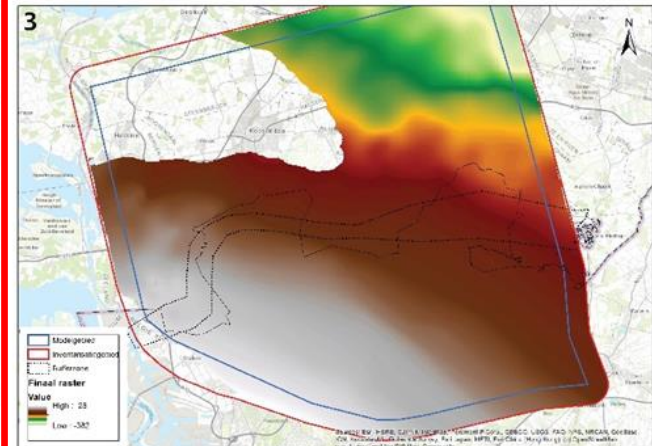
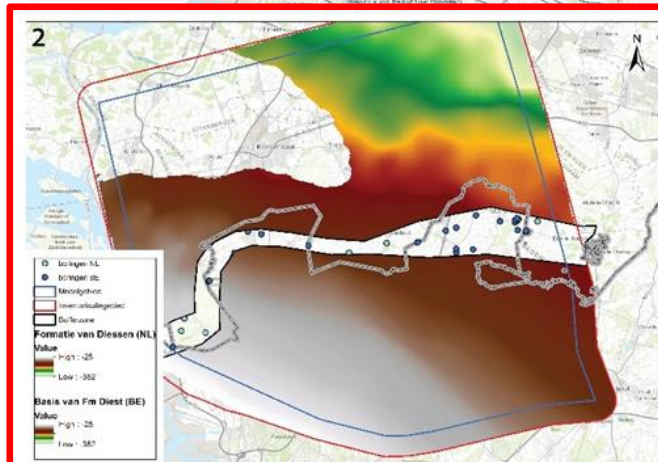
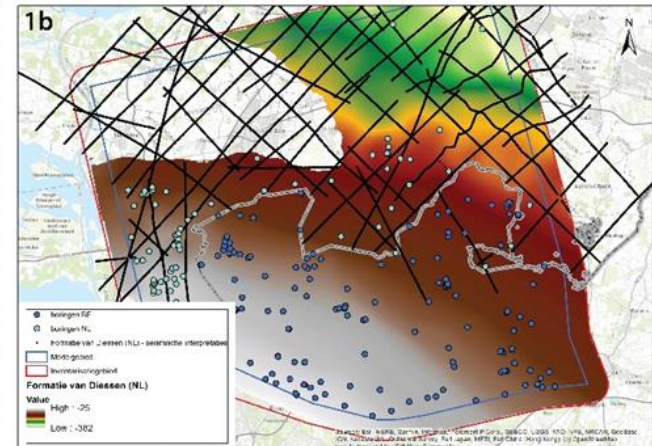
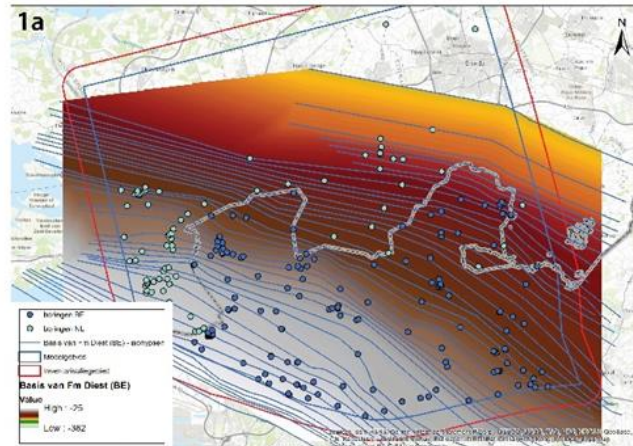
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

Ondiepe en diepe modellering

Modellering

» Ondiepe model

- Stap 3: bufferzone dicht interpoleren met gebruik van modellen aan weerszijde in combinatie met boordata in de bufferzone

Datavoorbereiding

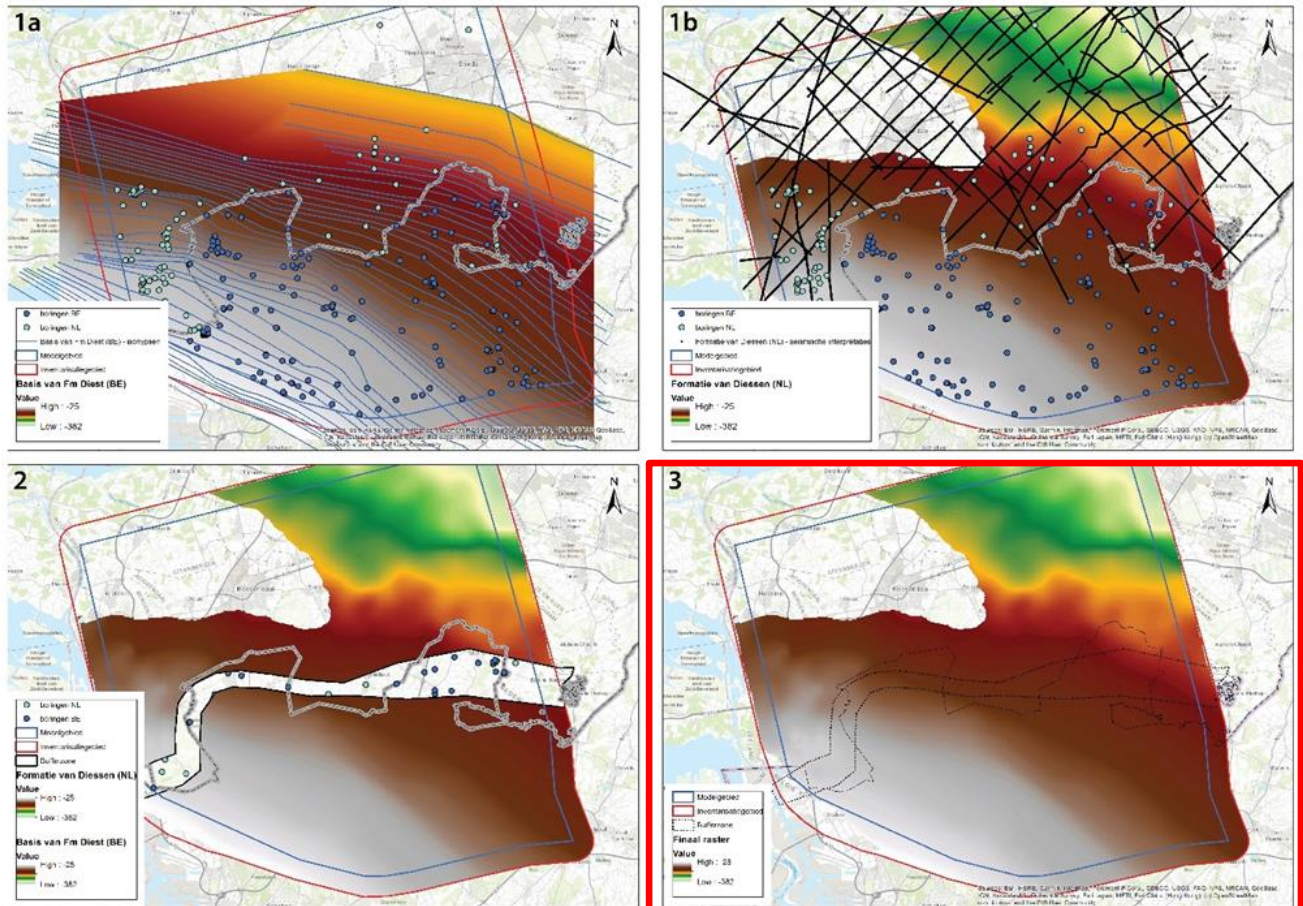
Samenstelling lithostratigrafische en hydrogeologische correlatietabel

(Her)interpretatie gegevens

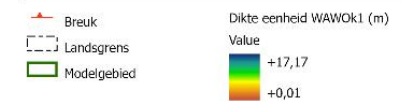
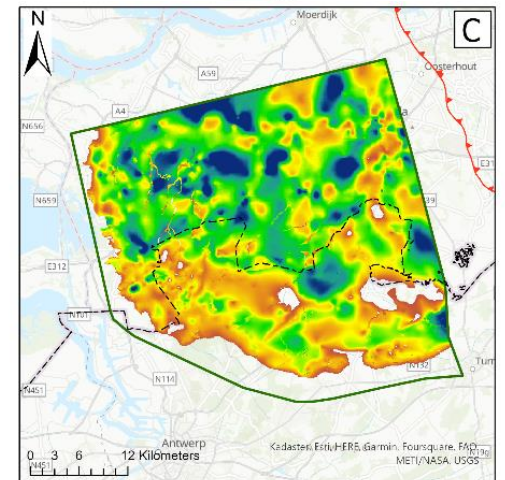
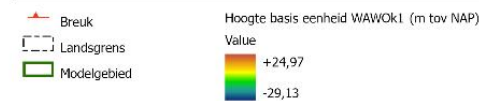
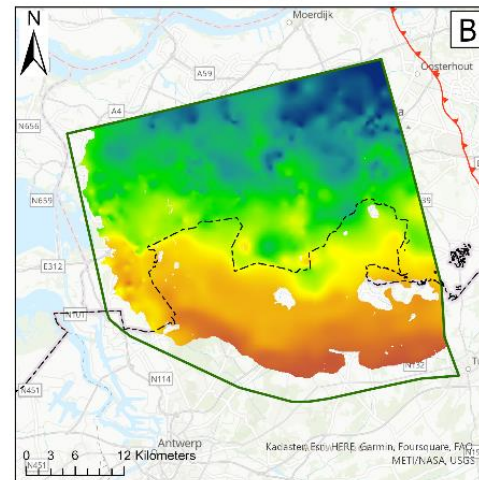
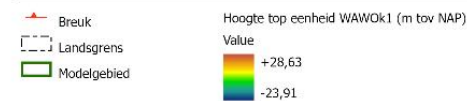
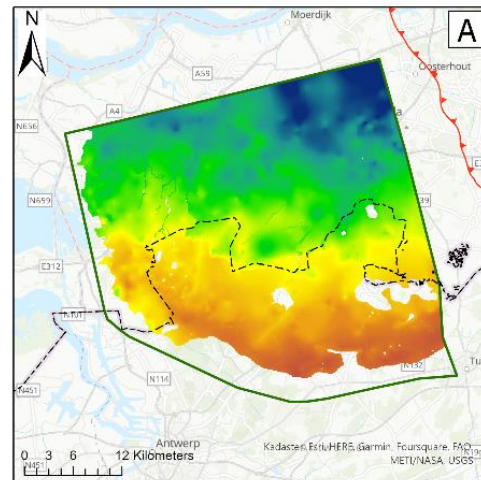
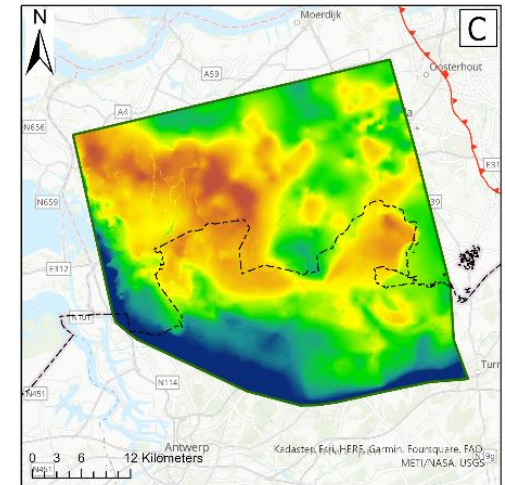
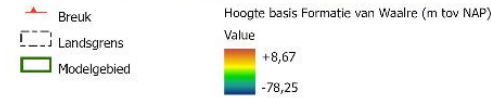
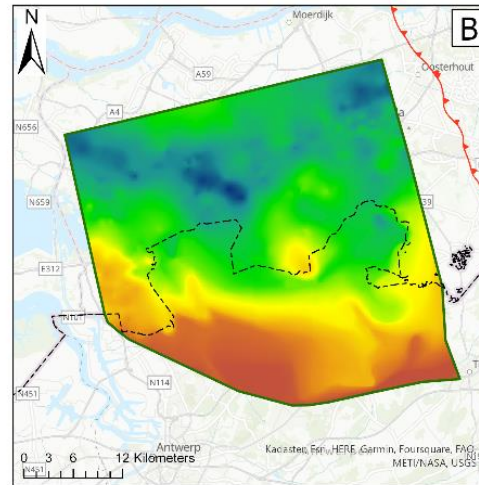
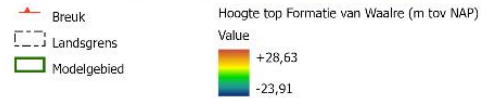
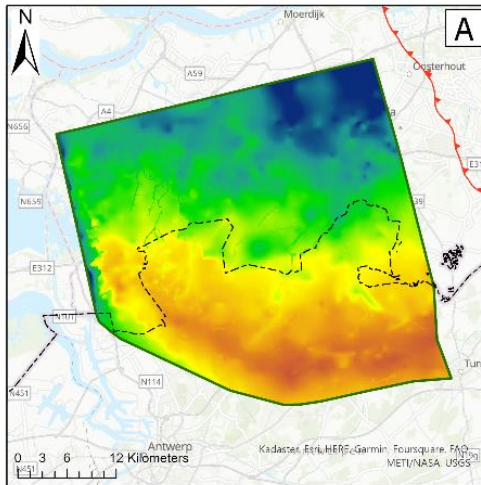

Ondiepe en diepe modellering

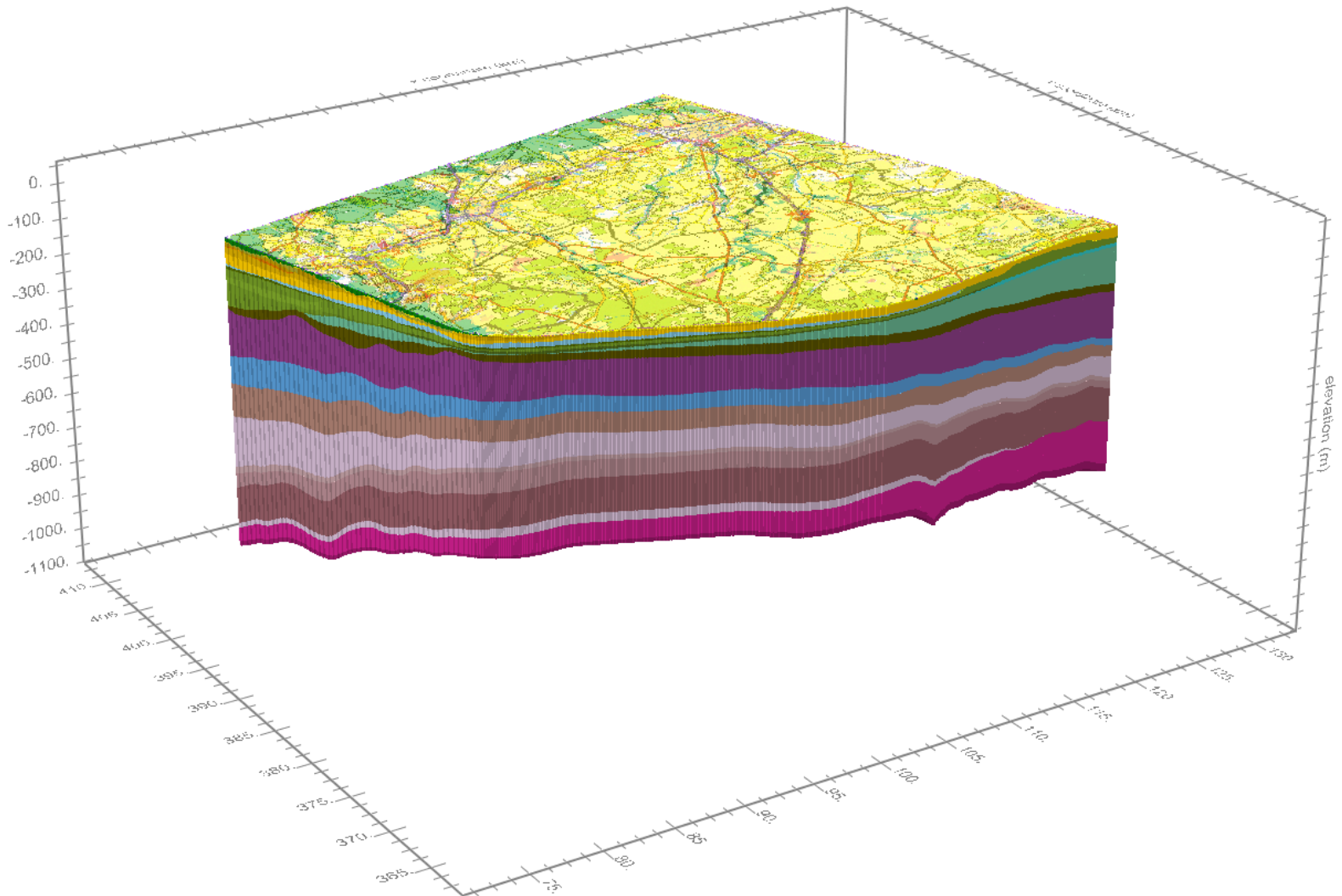

Eindproduct

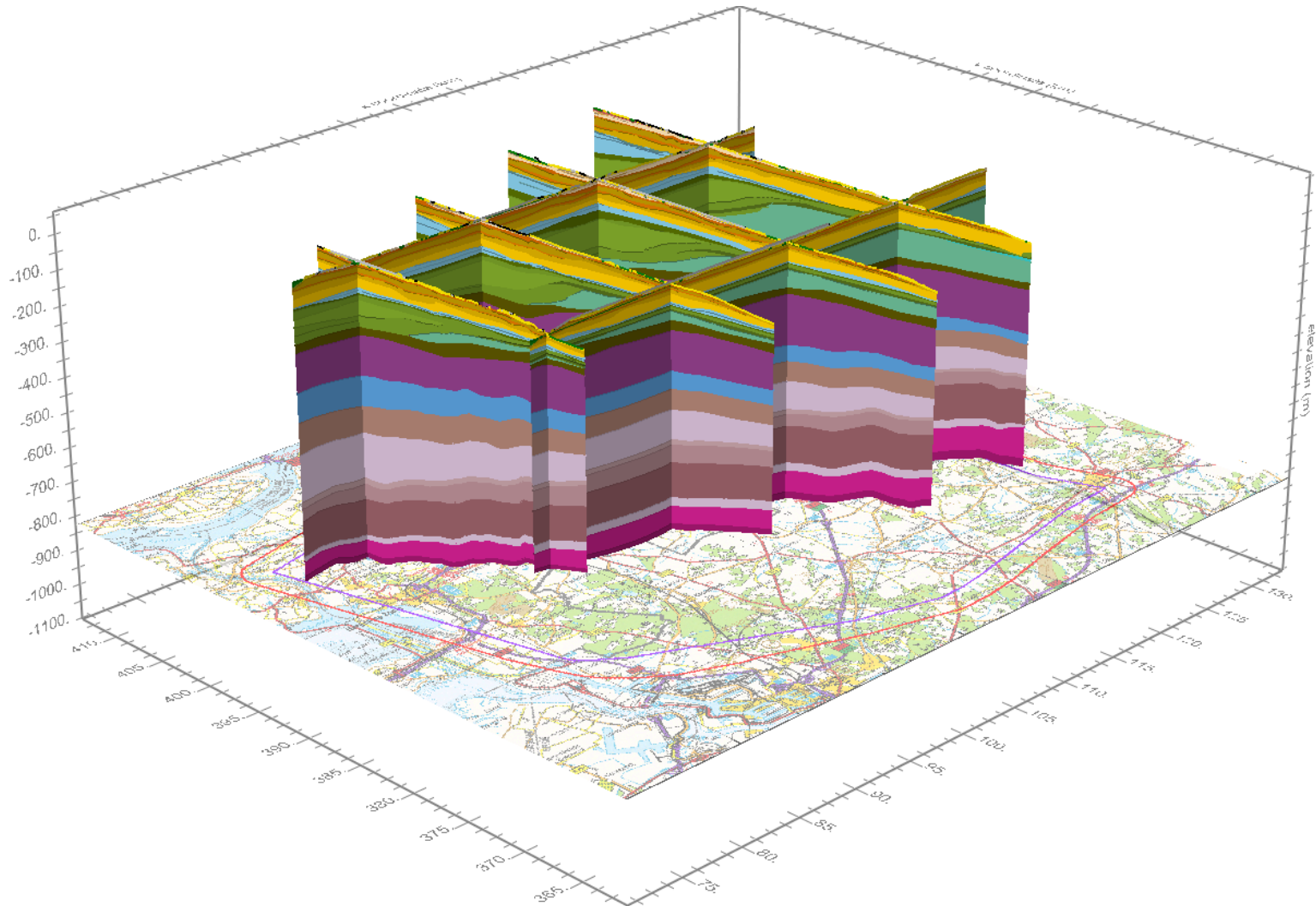
Eindproduct

» Geologisch model in 3D

Eindproduct

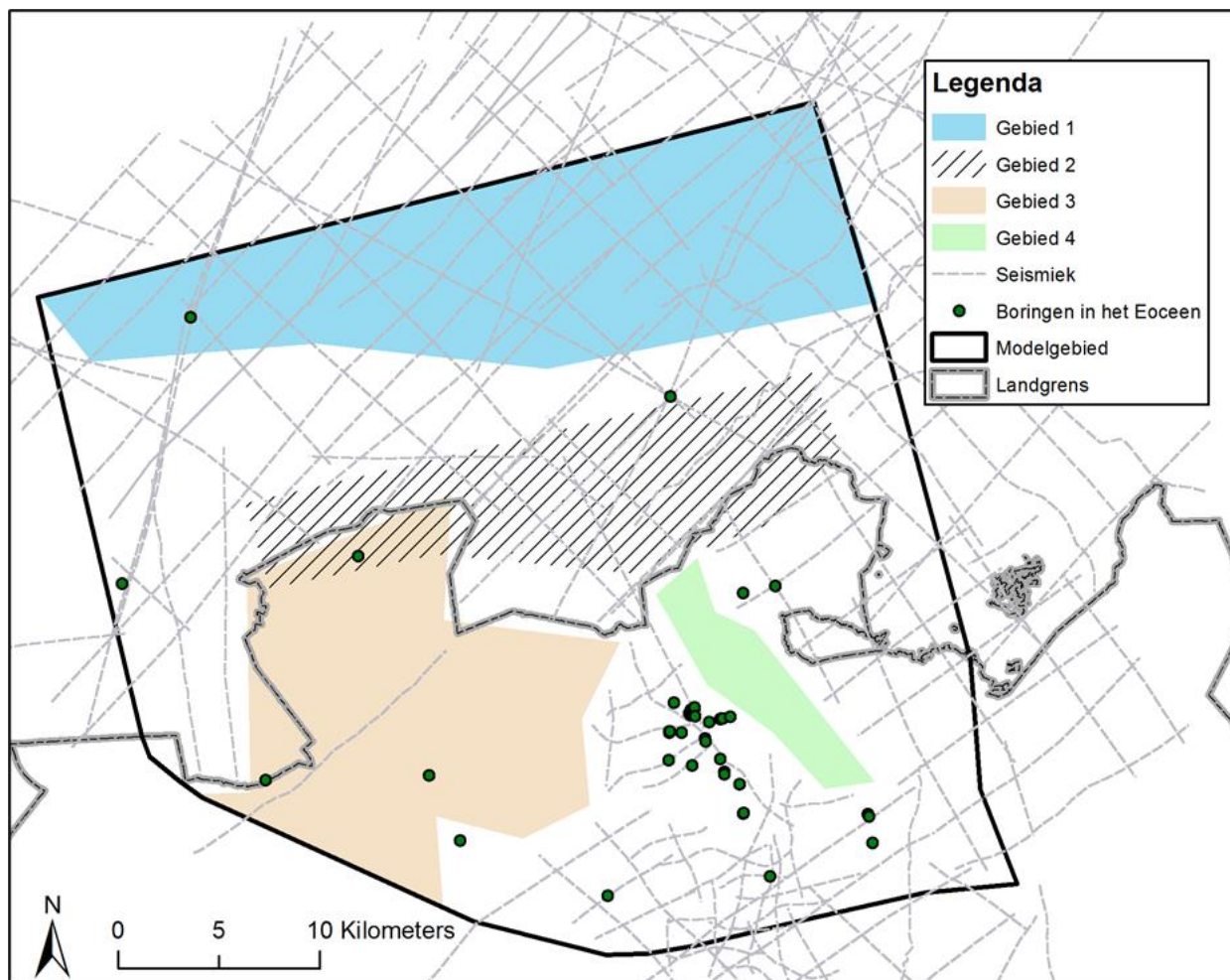
- » Hydrogeologisch model in fence-diagram

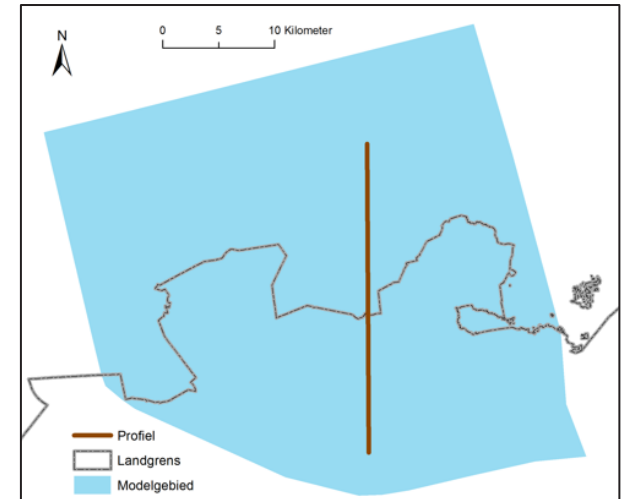
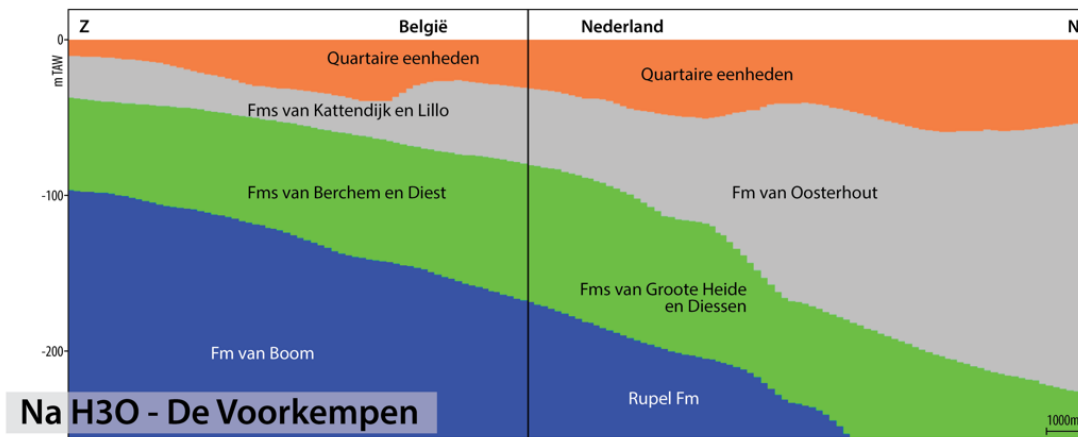
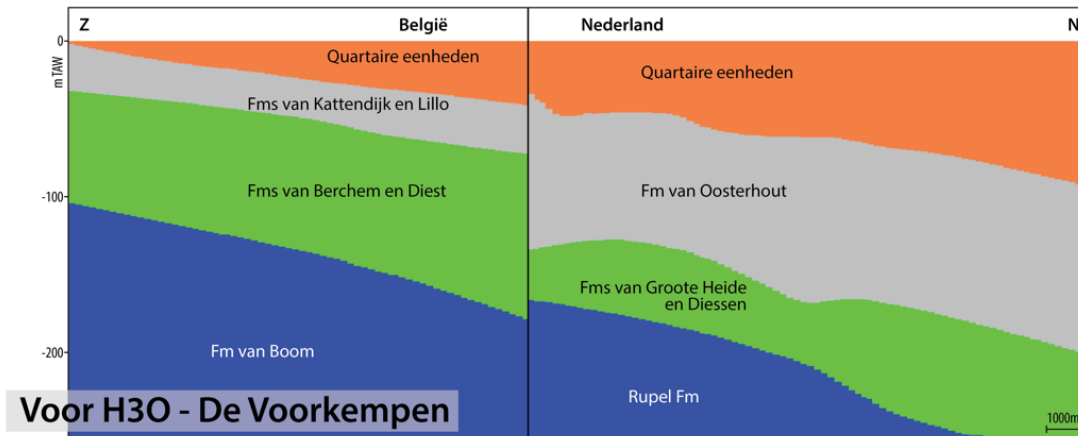
Eindproduct

- » Onzekerheden in het model ten gevolge van (slechte) spreiding datapunten

Verschillen met voorgaande modellen

» Aansluitingsproblemen aan grens zijn opgelost

Verschillen met voorgaande modellen

» Nieuwe gemodelleerde eenheden in Nederland

Nederlandse stratigrafische eenheid (formatie - laagpakket)	Modeleenheid geologisch model DGM v2.2	Modeleenheid hydrogeologisch model REGIS II v2.2	Modeleenheid (incl. voorstel aanpassingen & uitbreidingen) hydrogeologisch model REGIS II
Waalre - Woensdrecht	PZWA	Wak1	WAWOk1 ²
/		PZWAz2	WAWOz2 ²
/		/	/
Waalre - Hoogerheide		Wak2	WAHOk1 ²
/		PZWAz3	WAHOz2 ²
Waalre - ongedifferentieerd		PZWAz4	WAZ3 ²

Verschillen met voorgaande modellen

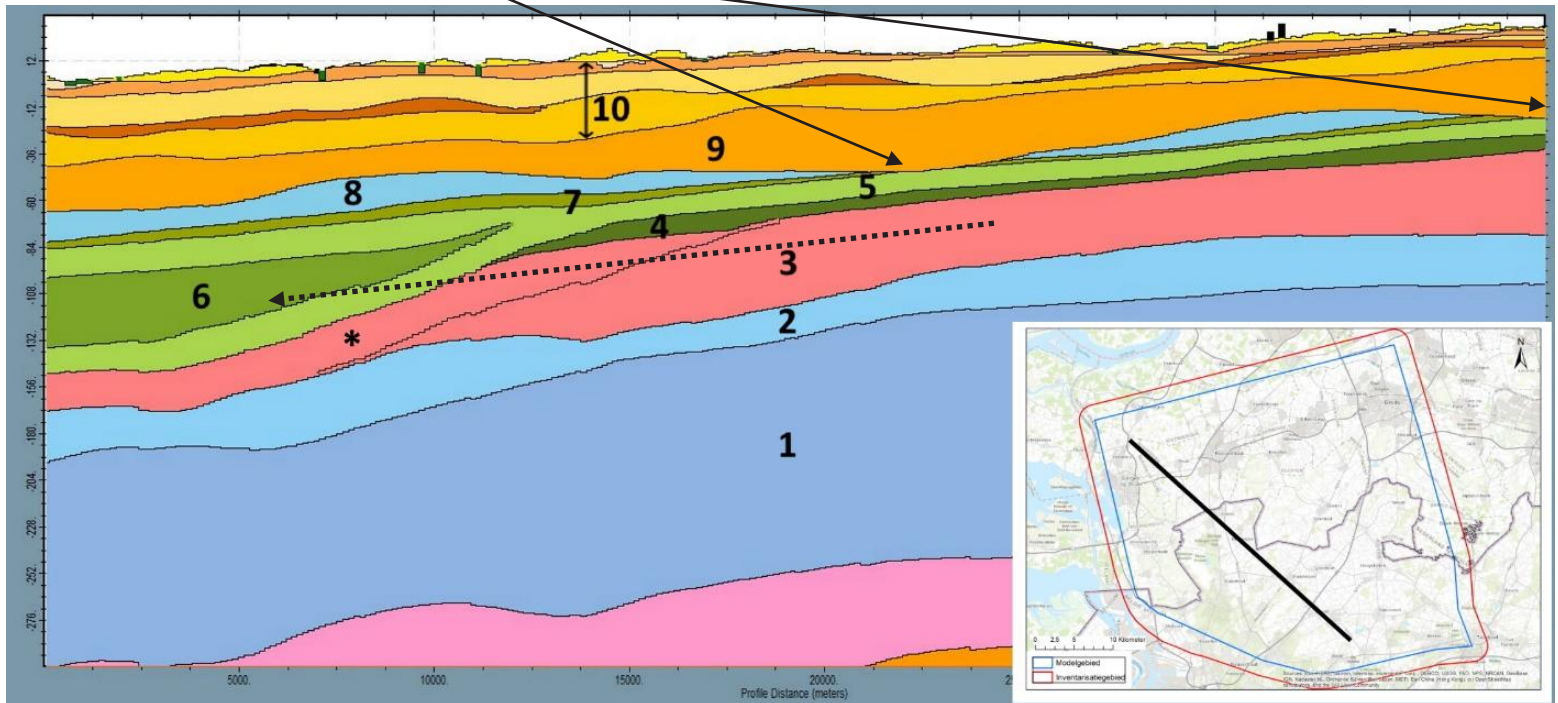
» Nieuwe gemodelleerde eenheden in België

Subeenheid	Basiseenheden	Naam
A0190_VK	-	Zand van Ravels
A0210	A0211_VK	Zandige klei van Turnhout
	A0212_VK	Kleiige zanden van Turnhout en Beerse
	A0213_VK	Zandige klei van Rijkevorsel
A0220_VK	A0221_VK	Kleiige zanden van Rijkevorsel

Verschillen met voorgaande modellen

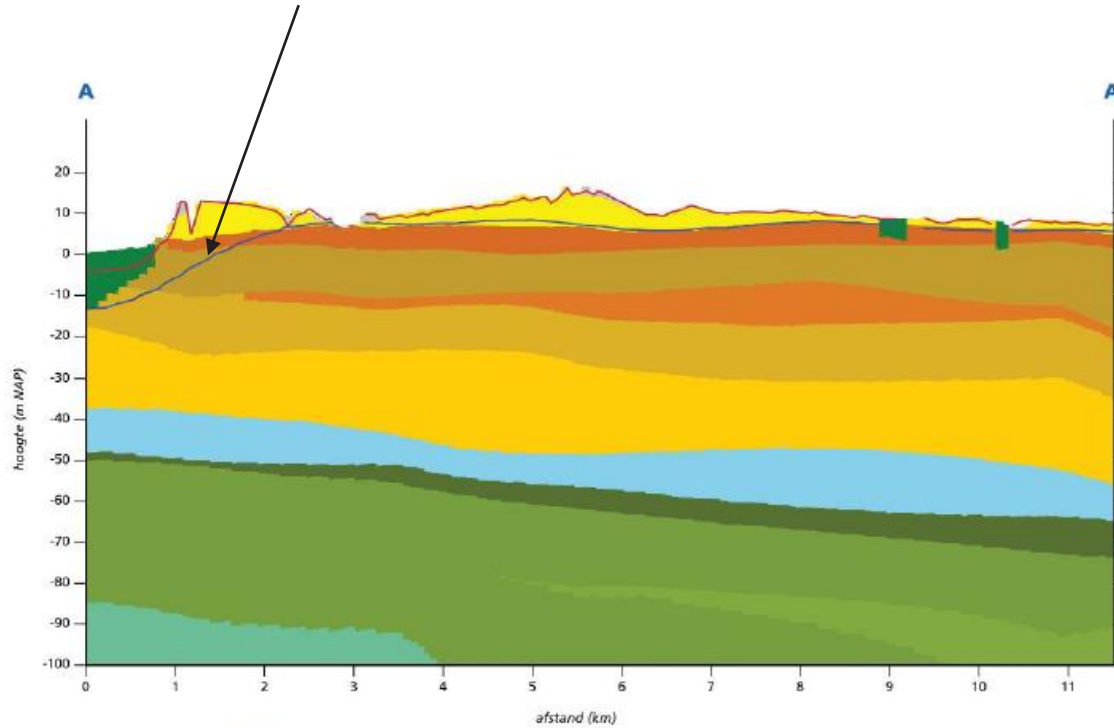
- » Progradatie overgang Mioceen naar Plioceen
- » Erosiegeulen aan basis Quartair

1= fms van Boom en Eigenbilzen (BE) / Fm van Rupel (NL); 2= fms van Voort en Berchem (BE) / fms van Veldhoven en Grootte Heide (NL); 3= Fm van Diest (BE) / Fm van Diessen (NL); 4= Fm van Kattendijk (BE) / Laagpakket van Tilburg – Formatie van Oosterhout (NL); 5= leden van Luchtbal en Oorderen – Fm van Lillo (BE) / Fm van Oosterhout – ongedifferentieerd (NL); 6= Laagpakket van Sprundel – Formatie van Oosterhout (NL); 7= Lid van Kruisschans – Fm van Lillo (BE) / Laagpakket van Wouw – Fm van Oosterhout (NL); 8= leden van Merkssem en Zandvliet – Formatie van Lillo (BE) / Fm van Maassluis (NL); 9= fms van Malle en Merksplas (BE) / Fm van Waalre – ongedifferentieerde onderste deel (NL); 10= Fm van Weelde (BE) / laagpakketten van Hoogerheide en Woensdrecht - Fm van Waalre (NL); * = deel van de Fm van Diest (BE) dat in Nederland als OOz4 tot de Fm van Oosterhout (NL) gerekend wordt.

Verschillen met voorgaande modellen

- » Gekende fouten in voorgaande modellen zijn verbeterd

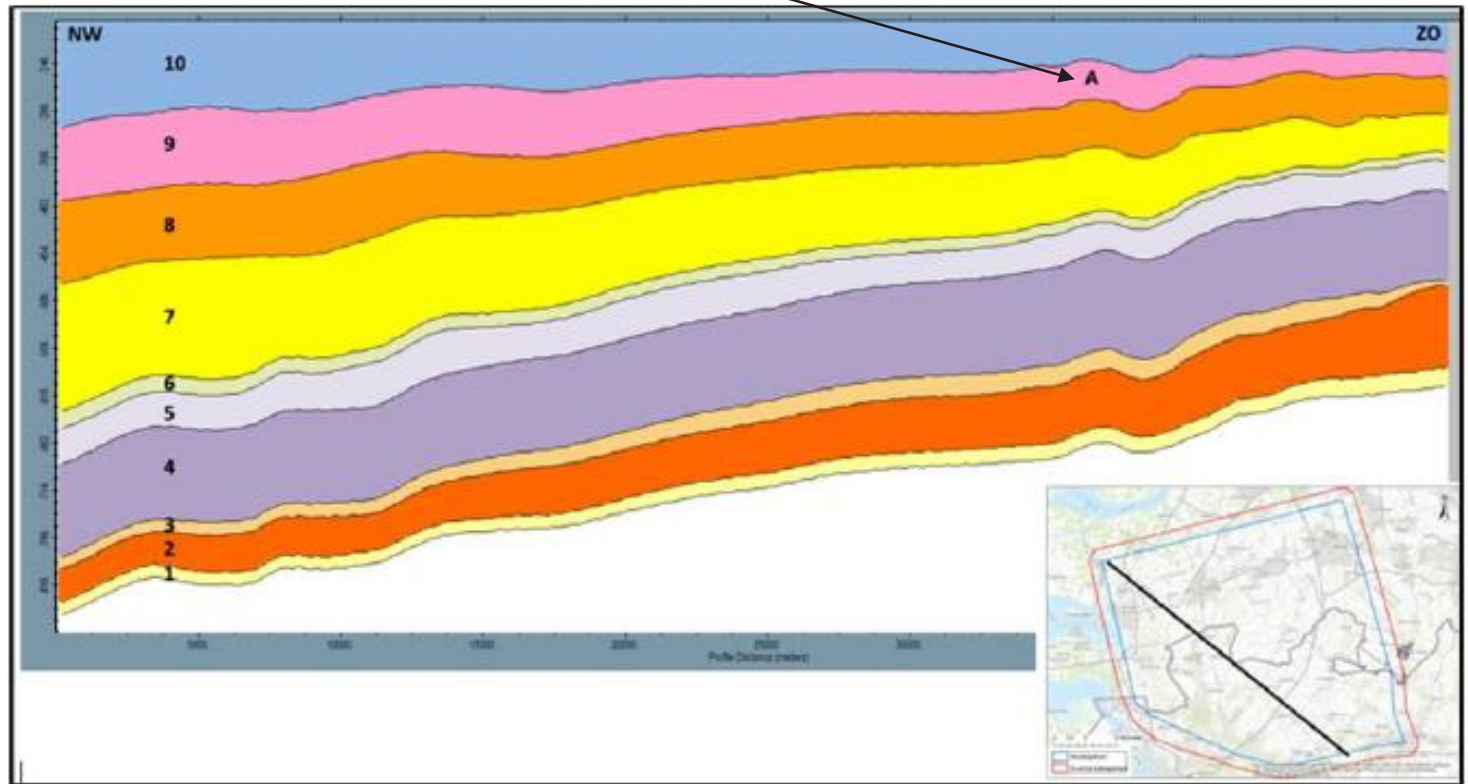
Legenda Nederland België

	Antropogeen		Fm v Maassluis
	Antropogeen		Ldn v Merksem en Zandvliet
	Holoceen		Lp v Wouw
	Holoceen		Ld v Kruisschans
	Fm v Bostel		Fm v Oosterhout - ongediff
	Fm v Gent		Ldn v Luchtbal en Oorderen
	Lp v Woensdrecht (WAWOz1)		Lp v Sprundel
	Zandige klei Ld v Turnhout		Fm v Diessen
	Lp v Woensdrecht (WAWOz2)		Fm v Diest
	Kleiige zanden Ldn v Turnhout en Beerse		Top Fm v Bostel volgens DGM v2.2
	Lp v Hoogerheide (WAHOz1)		Basis Fm v Bostel volgens DGM v2.2
	Zandige klei Ld v Rijkevorsel		
	Lp v Hoogerheide (WAHOz2)		
	Kleiig zand Ld v Rijkevorsel		
	Fm v Waalre - ongediff		
	Fms v Malle en Merksplas		

Verschillen met voorgaande modellen

- » Invloed bestaande structuren in de diepe ondergrond

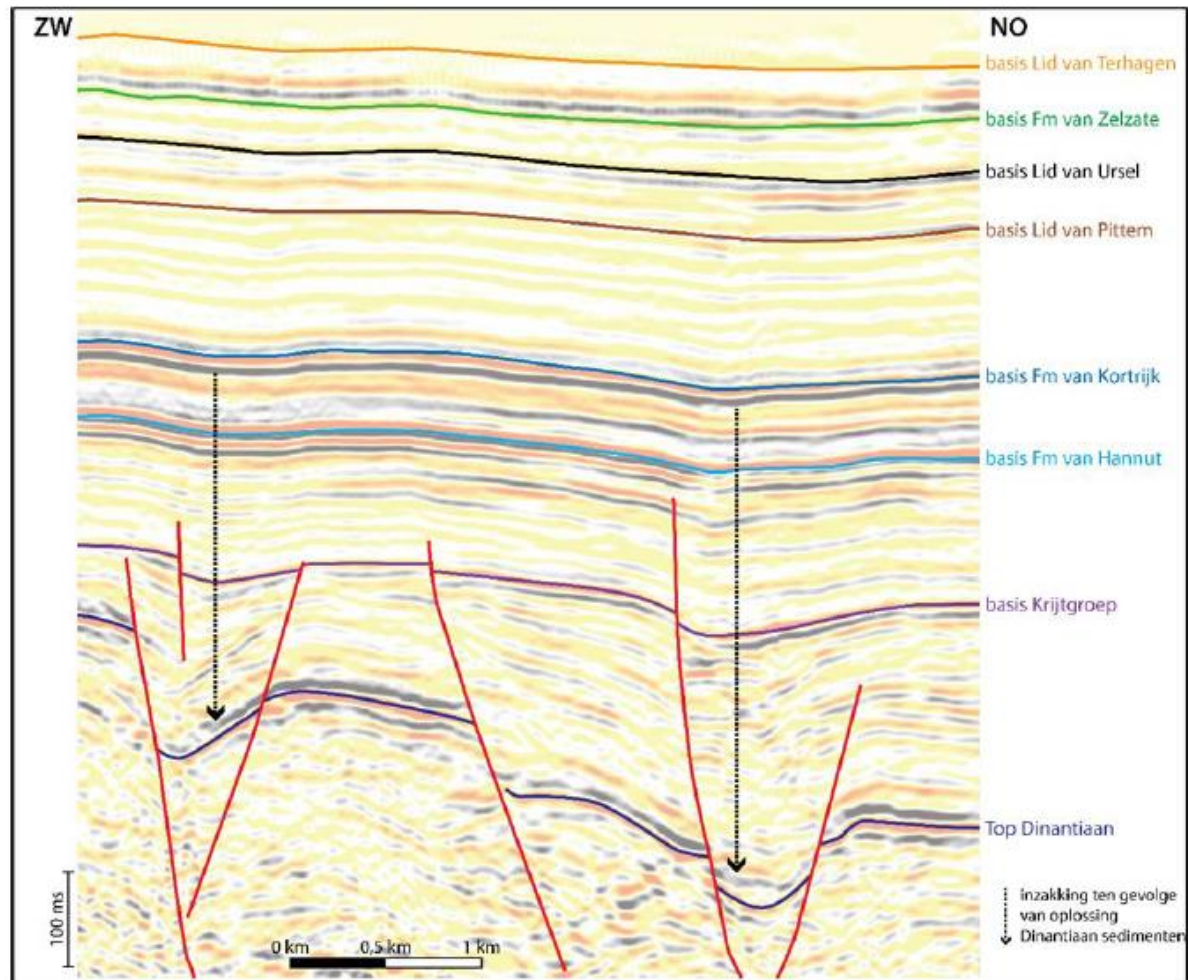

1= Fm van Heers (BE) / laagpakketten van Gelinden en Orp - Fm van Landen (NL); 2= Fm van Hannut (BE) / laagpakketten Reusel en Liessel - Fm van Landen (NL); 3= Fm van Tienen (BE) / Laagpakket van Oosteind (NL); 4= Fm van Kortrijk (BE); 5= fms van Tielt en Hyon (BE); 6= Fm van Gentbrugge (leden van Merelbeke en Pittem) (BE); 7= fms van Gentbrugge (Lid van Vlierzele), Aalter, Brussel, Lede en het Lid van Wemmel van de Fm van Maldegem / Laagpakket van Brussel (NL); 8= Fm van Maldegem (exclusief het Lid van Wemmel) (BE) / Laagpakket van Asse (NL); 9= Fm van Zelzate (BE) / Fm van Tongeren (NL); 10= fms van Boom en Eigenbilzen (BE) / Fm van Rupel (NL).

Verschillen met voorgaande modellen

» Oplossingsstructuren in top Dinantiaan

Algemene conclusies

- » Werkbare correlatie tussen NL- en B-eenheden
- » Eén consistent geologisch en hydrogeologisch model van het Cenozoïcum van het hele modelgebied volgens Belgische litho- en hydrostratigrafie in Lambert-72/TAW
- » Eén consistent geologisch en hydrogeologisch model van het Cenozoïcum van het hele modelgebied volgens Nederlandse litho- en hydrostratigrafie in RD/NAP
- » Geen aansluitingsproblemen meer langs de grens
- » Voor Nederland nu tot de top van de Krijtgroep (hele Cenozoïcum)
- » Voor België nu met gebruik van seismiek voor het Paleogeen

Publicatie resultaten

- » Afronding en afsluiting project

- » Publicatie resultaten:
  - In Nederland door TNO, Geologische Dienst van Nederland via:
    - Downloadmogelijkheid via websites TNO-GDN & DINOloket

  - In België door Vlaams Planbureau Omgeving en de Vlaamse Milieumaatschappij via:
    - DOV – Databank Ondergrond Vlaanderen
<https://www.dov.vlaanderen.be/page/h3o-de-voorkempen>

Een woord van dank

- » Aan onze opdrachtgevers
- » Aan de externe adviseurs
- » Aan de projectmedewerkers

